

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

گروه پژوهشی نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی

مجموعه گزارش شماره ۲۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسه گزارش

عنوان	تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور
کد شناسه	۱۴۰۰-۹-۱۰۳۳۸
گروه پژوهشی	نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی
پدیدآورنده	زهرا خادم محمدی- مرتضی خالصی- هاله راشدی
مشاور علمی	محمدجواد محسنی‌نیا
ناظر علمی	حمید امانی همدانی
ناشر	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
تاریخ انتشار	دی ۱۴۰۰
طراح جلد	پدرام حاجی اسماعیلی
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی سازمان برنامه و بودجه کشور و مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری نیست.	
حقوق معنوی اثر به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.	
آدرس: تهران- خیابان نجات‌اللهی- خیابان استاد جعفر شهری (سپند)- پلاک ۱۶ شماره‌های تماس ۰۲۱-۴۳۳۰۶۰۰۰-۰۲۱ شماره پیام‌رسان ۰۹۹۲۱۵۷۵۸۴۳	
https://www.dfrc.ir/	

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
خلاصه مدیریتی.....	أ
مقدمه	۱
۱- بررسی، تحلیل و تبیین فعالیت‌های بخش، منابع و مصارف آن	۲
۱-۱- تحلیل و تبیین مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی یا اجتماعی بخش	۲
۱-۱-۱- ارزش افزوده بخش صنعت و معدن.....	۲
۱-۱-۲- تشکیل سرمایه ثابت در بخش صنعت و معدن.....	۴
۱-۱-۳- اشتغال بخش صنعت و معدن.....	۵
۲- تحلیل و تبیین نماگرهای عملکردی بخش	۶
۱-۲-۱- شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت و معدن	۶
۲-۲-۱- مجوزهای صنعتی و اشتغال آنها.....	۶
۳-۲-۱- مجوزهای معدنی.....	۸
۳- چالش‌ها، تنگناها و مسائل اساسی در بخش.....	۹
۴- جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌های بخش، تعیین شده در بخشنامه بودجه سال آتی.....	۱۰
۱-۴-۱- جهت‌گیری‌ها.....	۱۰
۲-۴-۱- راهبردها.....	۱۰
۳-۴-۱- سیاست‌ها.....	۱۰
۵- تبصره‌های بودجه مربوط به بخش.....	۱۰
۶- تحلیل و تبیین وضعیت درآمدهای دستگاه‌ها و نوع درآمدهای مختلف در بخش.....	۱۳
۷- تحلیل و تبیین اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش.....	۱۸
۱-۷-۱- اعتبارات هزینه‌ای.....	۱۸
۲-۷-۱- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۲۰
۳-۷-۱- ردیف‌های متفرقه بخش صنعت و معدن.....	۲۲
۸- تحلیل و تبیین نماگرهای مالی بخش.....	۲۵
۱-۸-۱- سهم اعتبارات فصل صنعت و معدن از مجموع اعتبارات فصول بودجه.....	۲۵
۹- بررسی و تحلیل اصلاحات ساختاری در بودجه دستگاه‌های بخش.....	۲۷
۱۰- مهم‌ترین ویژگی‌های بودجه بخش در سال آتی.....	۲۷
۱۱- سیاست‌های اتخاذ شده و آثار و پیامدهای اجرایی آن.....	۲۸
۱۲- مهم‌ترین اقدامات و عملیات اولویتدار در فعالیت‌های بخش.....	۲۸
۲- بررسی طرح‌ها و پروژه‌های ذیل فصول در هر بخش.....	۳۱
۱-۲- تعداد طرح‌ها و پروژه‌ها برحسب برنامه در دستگاه‌های اجرایی بخش.....	۳۱
منابع.....	۳۴

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۱	جدول ۱: تبصره‌های بخش صنعت و معدن
۱۴	جدول ۲: برآورد منابع وزارت صنعت، معدن و تجارت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱
۱۶	جدول ۳: برآورد منابع دستگاه‌های فصل صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱
۱۷	جدول ۴: برآورد منابع سازمان ملی استاندارد و پژوهشگاه استاندارد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۱۸	جدول ۵: مجموع اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۴۰۰
۱۹	جدول ۶: اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن از محل منابع بودجه عمومی به تفکیک منابع
۲۰	جدول ۷: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۴۰۰
۲۱	جدول ۸: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های بخش از محل منابع بودجه عمومی به تفکیک منابع
۲۳	جدول ۹: اعتبارات دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل ردیف‌های متفرقه مندرج در جدول ۷-۱
۲۴	جدول ۱۰: اعتبارات دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن از محل ردیف‌های متفرقه مندرج در جدول ۹
۲۶	جدول ۱۱: سهم اعتبارات فصل صنعت و معدن از مجموع اعتبارات فصول لایحه بودجه سال ۱۴۰۱
۳۱	جدول ۱۲: اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن به تفکیک دستگاه و برنامه در سال ۱۴۰۱

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱: ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت ثابت سال.....	۲
نمودار ۲: مقایسه نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن با نرخ رشد تولید ناخالص داخلی.....	۳
نمودار ۳: سهم ارزش افزوده بخش صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی.....	۴
نمودار ۴: مقایسه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش صنعت و معدن و کل اقتصاد به قیمت ثابت ۱۳۹۰.....	۵
نمودار ۵: اشتغال بخش صنعت و معدن.....	۵
نمودار ۶: مقایسه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های اقتصادی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵.....	۶
نمودار ۷: تعداد مجوزهای صنعتی صادر شده.....	۷
نمودار ۸: آمار اشتغال مجوزهای صنعتی.....	۸
نمودار ۹: مجوزهای معدنی صادره.....	۹
نمودار ۱۰: : درآمدهای عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت.....	۱۵
نمودار ۱۱: اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های تابعه بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی ۱۹.....	۱۹
نمودار ۱۲: سهم اجزای اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن و استاندارد از کل اعتبارات دستگاه از محل منابع بودجه عمومی.....	۲۰
نمودار ۱۳: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های تابعه ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل ردیف اصلی.....	۲۱
نمودار ۱۴: سهم منابع بودجه عمومی دستگاه‌های بخش صنعت و معدن از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه در لایحه ۱۴۰۱.....	۲۲

خلاصه مدیریتی

بخش صنعت و معدن به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی است که نقش مهمی در رشد اقتصادی کشور دارد. با هدف‌گذاری رشد اقتصادی ۸ درصدی کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، یکی از بخش‌هایی که می‌تواند به تحقق این هدف کمک شایانی بنماید بخش صنعت و معدن است. بودجه دولت در بخش صنعت و معدن، از طریق کمک‌های فنی و اعتباری و تأمین زیرساخت‌ها، رفع موانع و مشکلات تولیدکنندگان و ... زمینه لازم را برای فعالیت بخش خصوصی فراهم می‌کند.

با توجه به تغییر ساختار بودجه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، اعتبارات دستگاه‌های ذی‌ربط فصل صنعت و معدن در قالب اعتبارات دو دستگاه اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد درج شده است. در این گزارش پس از تحلیل مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی و عملکردی بخش صنعت و معدن، درآمدها و اعتبارات دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

از رویکردهای اصلی بودجه بخش می‌توان به حمایت از صندوق‌های حمایتی و توسعه‌ای بخش صنعت، معدن، حمایت از افزایش سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و معدن در قالب ردیف‌های متفرقه وزارت صمت و شرکت‌های توسعه‌ای، حمایت از تکمیل زنجیره تولید و نوسازی واحدهای تولیدی، حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش معدن کشور از طریق افزایش سرمایه صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و سرمایه‌گذاری در جهت توسعه و تعمیق داده‌های پایه زمین‌شناسی و اکتشاف برای رفع مشکلات تأمین کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای و تداوم تولید اشاره کرد.

مقدمه

اعتبارات فصل صنعت و معدن در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کشور شامل اعتبارات وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان ملی استاندارد، پژوهشگاه استاندارد، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران - مادر تخصصی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی - مادر تخصصی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران - مادر تخصصی، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران - مادر تخصصی، شرکت بازرگانی دولتی ایران (یک طرح) و جهاد کشاورزی (یک طرح) است.

با توجه به تغییرات ساختاری در تدوین لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، اعتبارات مربوط به فصل صنعت و معدن در ذیل دو دستگاه اصلی درج شده است که اعتبارات مربوط به دستگاه اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت مشتمل بر کلیه دستگاه‌های ذیل این وزارت می‌باشد. همچنین از لحاظ فصل اعتبارات دستگاه‌های بخش در فصول صنعت و معدن، بازرگانی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، تحقیق و توسعه در امور اقتصادی درج شده است که فقط اعتبارات فصل صنعت و معدن مورد بررسی قرار گرفته است.

این گزارش مشتمل بر تحلیل متغیرهای اقتصادی بخش صنعت، معدن و بررسی اعتبارات و درآمدهای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد است.

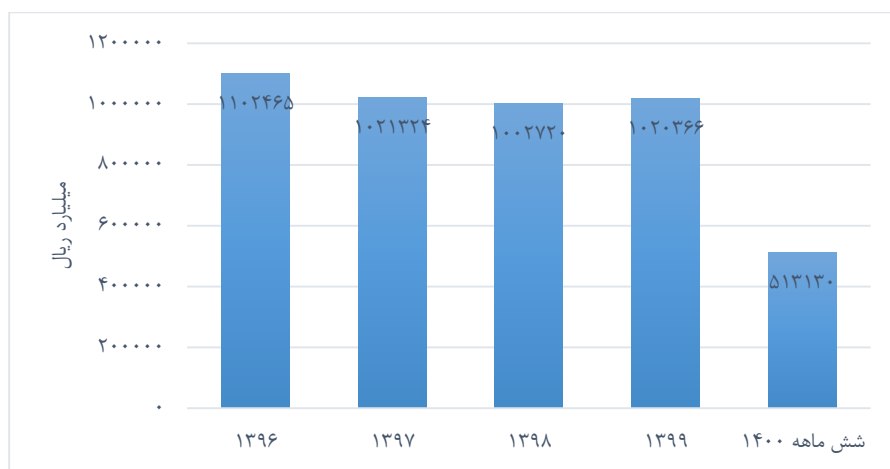
۱- بررسی، تحلیل و تبیین فعالیت‌های بخش، منابع و مصارف آن

در ابتدا عملکرد شاخص‌های اقتصادی و نماگرهای اختصاصی بخش صنعت و معدن، جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌های بخش تعیین شده در بخشنامه بودجه سال آتی و چالش‌ها و مسائل بخش در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ بیان می‌شود. سپس بعد از بیان تبصره‌های بودجه مربوط به بخش، درآمدهای دستگاه‌های فصل صنعت و معدن، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد و همچنین سهم اعتبارات فصل صنعت و معدن از مجموع اعتبارات فصول بودجه بررسی می‌شود. در نهایت به اصلاحات ساختاری در بودجه دستگاه‌های بخش و مهم‌ترین ویژگی‌های بودجه بخش در سال آتی پرداخته شده است.

۱-۱- تحلیل و تبیین مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی یا اجتماعی بخش

۱-۱-۱- ارزش افزوده بخش صنعت و معدن

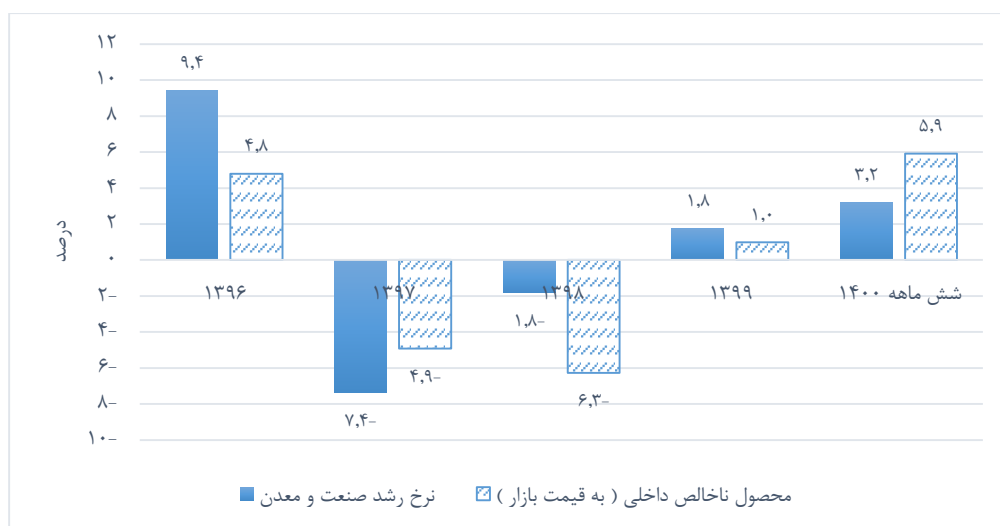
ارزش افزوده بخش صنعت و معدن به عنوان مهم‌ترین متغیر اقتصادی بخش در نمودار ۱ نشان داده شده است. ملاحظه می‌شود ارزش افزوده بخش در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش داشته (همزمان با شروع مجدد تحریم‌های اقتصادی و مشکلات ناشی از آن) و این کاهش در سال ۱۳۹۸ به دلیل مشکلات ناشی از سوانح طبیعی در ابتدای سال و شیوع بیماری کرونا در سه ماهه پایانی سال و مشکلاتی که به تبع این بیماری ایجاد گردید، مانند کاهش تقاضای بین‌المللی کالاها و خدمات و محدودیت‌های ناشی از قرنطینه و ... ادامه یافت. در سال ۱۳۹۹ با اجرای برنامه‌هایی مانند «جهش تولید» و کاهش آثار همه‌گیری کرونا، روند کاهش تولید بخش متوقف شد و تولیدات بخش افزایش پیدا کرد. عملکرد شش ماهه اول سال ۱۴۰۰ نیز نشان می‌دهد، روند رشد ارزش افزوده بخش در نیمه اول سال ۱۴۰۰ نیز ادامه داشته است.

نمودار ۱: ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت ثابت سال

مأخذ: حساب‌های ملی مرکز آمار ایران

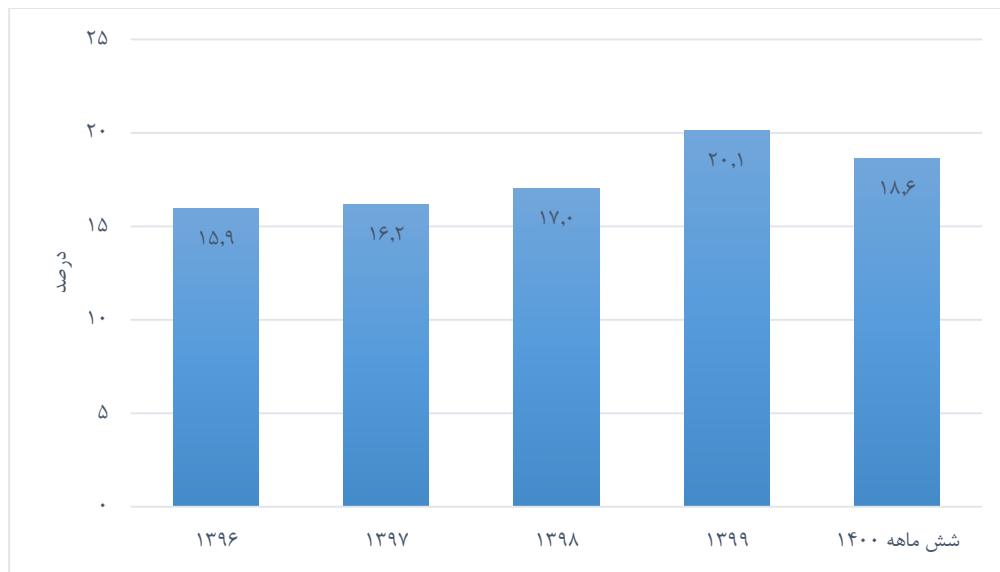
در نمودار (۲)، نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن در مقایسه با نرخ رشد تولید ناخالص داخلی نشان داده شده است. مشاهده می‌شود که نرخ رشد این بخش در سال ۱۳۹۶، بیش از رشد تولید ناخالص داخلی بوده است. در سال ۱۳۹۷ نیز تأثیر تحریم‌ها و مشکلات ناشی از آن مانند محدودیت واردات مواد اولیه و تجهیزات، محدودیت تأمین ارز و ... منجر به منفی شدن نرخ رشد این بخش شد، به طوری که کاهش آن بیشتر از کاهش تولید ناخالص داخلی بود. در سال ۱۳۹۸ از شدت کاهش تولیدات بخش کاسته شده و تداوم این روند در سال ۱۳۹۹ منتج به رشد مثبت ارزش افزوده بخش گردید. در شش ماهه اول سال ۱۴۰۰ نیز نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن بیش از سال ۱۳۹۹ اما کمتر از نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در همین دوره بوده است.

نمودار ۲: مقایسه نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن با نرخ رشد تولید ناخالص داخلی

مأخذ: حساب‌های ملی مرکز آمار ایران

نمودار (۳) سهم ارزش افزوده بخش صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی را نشان می‌دهد. طی دوره مورد بررسی سهم این بخش از تولید ناخالص داخلی افزایشی بوده است. همچنین سهم این بخش در شش ماهه اول سال ۱۴۰۰، ۰/۲ درصد بیش از سهم آن در نیمه اول سال ۱۳۹۹ بوده است.

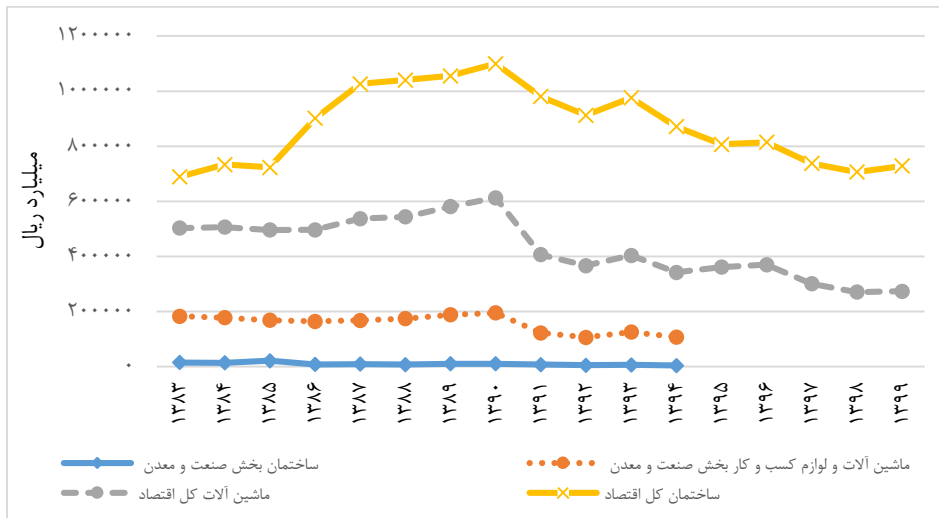
نمودار ۳: سهم ارزش افزوده بخش صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی (به قیمت جاری)

مأخذ: حساب‌های ملی مرکز آمار ایران

۱-۱-۲- تشکیل سرمایه ثابت در بخش صنعت و معدن

سرمایه به عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل تولید با یک تأخیر یک تا دو ساله بر میزان تولید بخش‌های اقتصادی اثر می‌گذارد. بر اساس آخرین گزارش حساب‌های ملی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمار تشکیل سرمایه ثابت بخش‌های اقتصادی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۴ و تشکیل سرمایه ثابت در کل اقتصاد تا سال ۱۳۹۹ منتشر شده است. نمودار (۴) مقایسه تشکیل سرمایه ثابت در بخش صنعت و معدن و کل اقتصاد را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود، در سال ۱۳۹۱ که با اولین دور تشدید تحریم‌های اقتصادی همراه بود، تشکیل سرمایه ثابت در ماشین‌آلات هم در کل اقتصاد و هم در بخش صنعت با کاهش شدید مواجه گردید. همچنین با رکود سال ۱۳۹۴ مجدداً روند تشکیل سرمایه ثابت با شدت کمتر، کاهش شد. گزارش بانک مرکزی به تفکیک بخش‌های اقتصادی تا سال ۱۳۹۴ منتشر شده است، اما با توجه به نمودار می‌توان مشاهده کرد که تشکیل سرمایه ثابت در بخش صنعت و معدن با کل اقتصاد تقریباً هم‌روند است. نکته مهم در خصوص این متغیر بسیار مهم نحوه مدیریت سرمایه‌ها است. با علم به این که کاهش درآمدهای نفتی، منجر به کاهش سرمایه‌گذاری و تشکیل سرمایه ثابت در کشور می‌شود، اما مدیریت سرمایه‌های موجود در جامعه در چنین دوره‌هایی از اهمیت زیادی برخوردار است. تلاطم و افزایش زیاد در نرخ ارز، قیمت طلا و سوده‌های زیاد در بازار بورس، سرمایه‌های جامعه را از فعالیت‌های مولد به سمت فعالیت‌های سوداگرانه سوق می‌دهد و بدیهی است کاهش سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد منجر به کاهش تولید در بخش‌های واقعی اقتصاد می‌گردد.

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

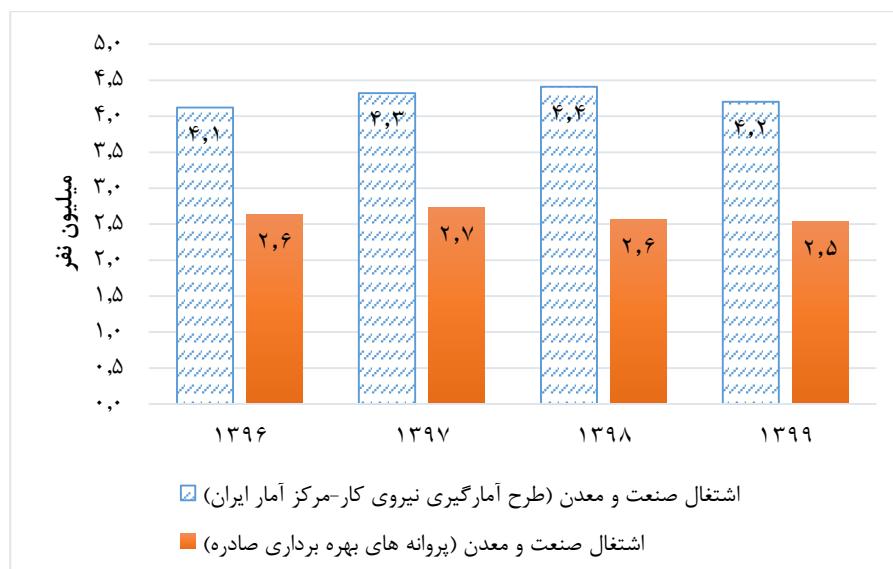

نمودار ۴: مقایسه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش صنعت و معدن و کل اقتصاد به قیمت ثابت ۱۳۹۰

مأخذ: حساب‌های ملی بانک مرکزی

۱-۱-۳- اشتغال بخش صنعت و معدن

در نمودار (۵) اشتغال بخش صنعت و معدن بر اساس آمار مبتنی بر «طرح آمارگیری از نیروی کار» مرکز آمار ایران (مشمول بر آمار کارگاه‌های صنعتی و معدنی و آمار صنوف تولیدی بخش صنعت (ساخت) و معدن) و نیز آمار اشتغال پروانه‌های بهره‌برداری صادره وزارت صنعت، معدن و تجارت درج شده است. در سال ۱۳۹۹ از میزان اشتغال کاسته شده که ناشی از شرایط همه‌گیری کرونا و تعطیلی مشاغل بوده است.

نمودار ۵: اشتغال بخش صنعت و معدن

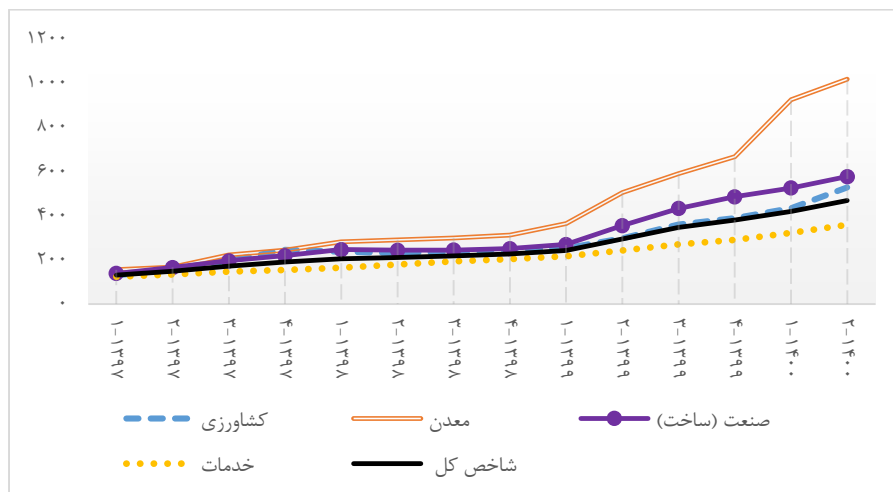
مأخذ: مرکز آمار ایران، وزارت صنعت، معدن و تجارت

۱-۲- تحلیل و تبیین نماگرهای عملکردی بخش

۱-۲-۱- شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت و معدن

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، مطابق نمودار (۶) شاخص بهای تولیدکننده بخش صنعت-ساخت (بر اساس سال پایه ۱۳۹۵) از رقم ۱۰۳ در بهار سال ۱۳۹۶ به ۵۷۷ در تابستان سال ۱۴۰۰ افزایش یافته است. شاخص بهای تولیدکننده بخش صنعت در طول این دوره بالاتر از شاخص کل و پایین‌تر از شاخص معدن بوده است. در دوره مورد بررسی شاخص قیمت بخش معدن همواره بالاتر از دیگر بخش‌ها بوده و این افزایش در سال ۱۴۰۰ شدت بیشتری داشته است.

شاخص بهای تولیدکننده نماگری از درآمد تولیدکنندگان هر بخش است. به عبارتی نرخ رشد مثبت این شاخص نشان می‌دهد، در مقابل افزایش هزینه تولید ناشی از افزایش قیمت مواد اولیه و ... درآمدهای تولیدکنندگان نیز روند افزایشی داشته است.

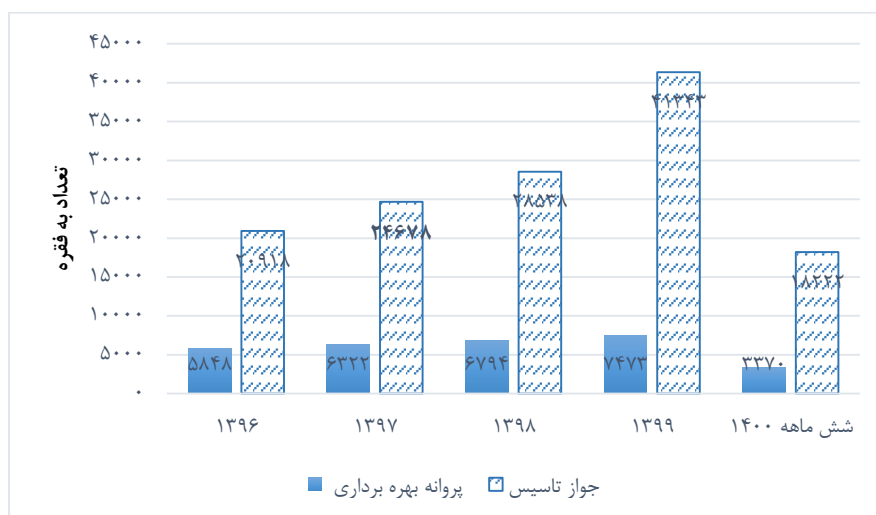
نمودار ۶: مقایسه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های اقتصادی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵

مأخذ: مرکز آمار ایران

۱-۲-۲- مجوزهای صنعتی و اشتغال آنها

جوازهای تأسیس صادره نماگری از گرایش سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در بخش صنعت کشور است. تعداد پروانه بهره‌برداری صنعتی صادره نیز نشان می‌دهد چه میزان از جوازهای تأسیس صادره با تأخیر سه تا پنج ساله واحدهای تولیدی فعال ایجاد کرده است. نمودار (۷) تعداد جوازهای تأسیس و پروانه‌های بهره‌برداری صنعتی صادر شده در دوره مورد بررسی را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که هم تعداد مجوزهای تأسیس و هم تعداد پروانه‌های بهره‌برداری صادره در این چهار سال روند صعودی داشته است؛ به عبارت دیگر، با وجود نوسانات و مشکلاتی که در محیط اقتصاد کلان کشور وجود داشته است، سرمایه‌گذاران همچنان تمایل ورود

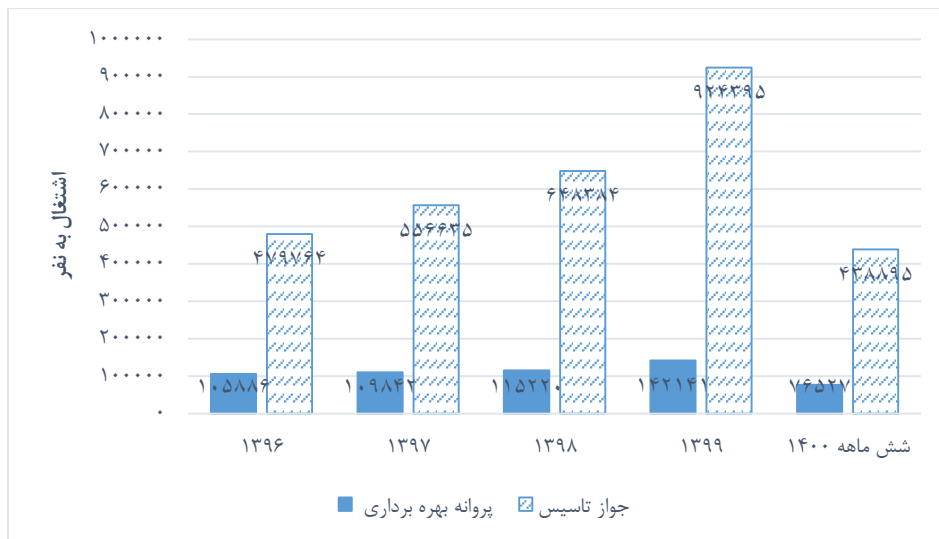
به بخش صنعت کشور دارند. در سال ۱۳۹۹ از حدود ۴۱ هزار فقره جواز تأسیس صادره بیشترین تعداد مجوز مربوط به گروه «سایر محصولات کانی غیرفلزی» با ۵۱۹۳ فقره، گروه «ساخت مواد و محصولات شیمیایی» با ۴۵۴۴ فقره و «ساخت مواد غذایی و آشامیدنی» با ۳۷۹۵ فقره جواز بوده است. از حدود ۷۵۰۰ پروانه بهره‌برداری صادره نیز، بیشترین تعداد مربوط به گروه‌های «ساخت مواد و محصولات شیمیایی» با ۱۱۲۰ فقره، «ساخت مواد غذایی و آشامیدنی» با ۹۴۷ فقره، «ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک» با ۸۵۰ فقره و «ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی» با ۶۰۰ فقره جواز بوده است. ملاحظه می‌شود که تمایل به سرمایه‌گذاری در صنایع منبع‌محور و زنجیره آن و مواد غذایی و آشامیدنی بیشتر از سایر صنایع ساخت‌محور می‌باشد. در شش ماهه اول سال ۱۴۰۰، تعداد جواز تأسیس صادره نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۳ درصد کاهش داشته است؛ اما تعداد پروانه بهره‌برداری صادر شده ۲ درصد افزایش نشان می‌دهد.

نمودار ۷: تعداد مجوزهای صنعتی صادر شده

مأخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

نمودار (۸) آمار اشتغال را بر اساس پروانه‌های بهره‌برداری صادره جدید نشان می‌دهد. بر اساس این آمار، متوسط اشتغال ایجاد شده توسط هر پروانه بهره‌برداری در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ به ترتیب ۱، ۱۷/۴، ۱۷ و ۱۹ نفر بوده است. در نیمه اول سال ۱۴۰۰، تعداد ۷۶۵۲۷ نفر اشتغال جدید در بخش صنعت ایجاد شده است.

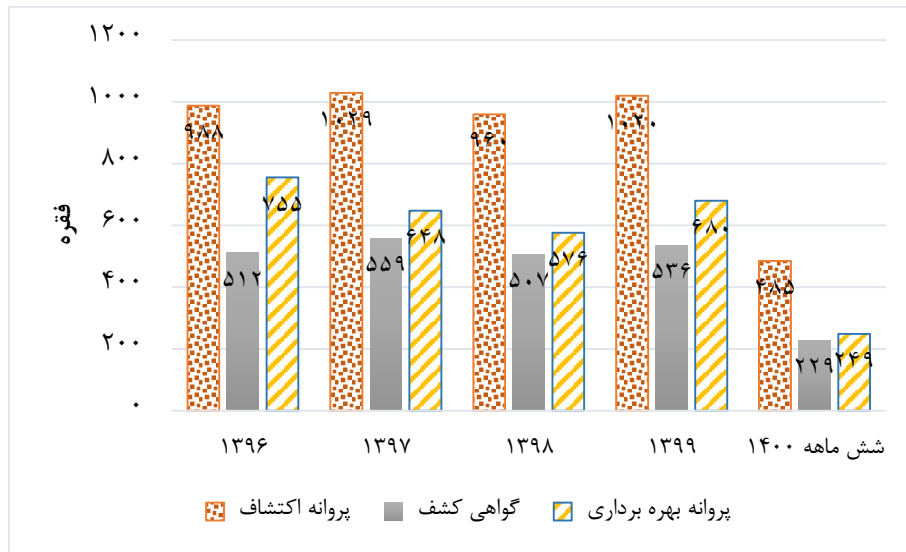
نمودار ۸: آمار اشتغال مجوزهای صنعتی

مأخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

۱-۲-۳- مجوزهای معدنی

نمودار (۹) روند صدور مجوزهای معدنی را طی دوره مورد بررسی نمایش می‌دهد. بر اساس این نمودار، روند صدور گواهی کشف در این دوره نوسان داشته است، به طوری که در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ماقبل آن رشد حدود ۹,۲ درصدی و در سال ۱۳۹۸ کاهش ۹,۴ داشته است. پروانه اکتشاف نیز در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ رشد ۳,۱ درصدی و در سال ۱۳۹۸ کاهش ۶,۸ درصدی داشته است. پروانه‌های بهره‌برداری صادره روند نزولی دارد، به طوری که در این دو سال روند کاهش آن به ترتیب (۱۴,۲- و ۱۱,۳- درصد) بوده است. صدور این مجوزها در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ماقبل آن افزایش داشته است.

بر اساس گزارش عملکرد وزارت صنعت، معدن و تجارت در مقطع شش ماهه سال ۱۴۰۰ نسبت به دوره مشابه سال قبل، تعداد پروانه اکتشاف صادره ۲/۱ درصد افزایش، گواهی کشف ۵/۴- درصد و پروانه بهره‌برداری صادره ۱۹/۴- درصد کاهش داشته است.

نمودار ۹: مجوزهای معدنی صادره

مأخذ: مرکز آمار ایران

۱-۳- چالش‌ها، تنگناها و مسائل اساسی در بخش

چالش‌ها و مسائل بخش صنعت و معدن را می‌توان از ابعاد مختلفی مورد بررسی قرار داد. در این گزارش به چالش‌ها و مسائلی اشاره می‌شود که امید می‌رود اقدامات انجام شده در قالب برنامه یک ساله دولت بتواند بخشی از آنها را مرتفع نموده یا از شدت آن بکاهد.

- مشکلات مربوط به کمبود نقدینگی و تأمین مالی واحدهای تولیدی.
- کاهش سرمایه‌گذاری و کمبود تشکیل سرمایه ثابت در بخش.
- بهره‌وری پایین و افزایش قیمت تمام شده به واسطه به روز نبودن تکنولوژی و فرسودگی ماشین‌آلات مورد استفاده در برخی رشته‌های فعالیت‌های بخش و نتیجتاً کاهش قدرت رقابت در فضای جهانی.
- ضعف توسعه صنایع پایین دستی زنجیره صنایع پتروشیمی و معدنی (فلزات اساسی) ناشی از وجود حلقه‌های مفقوده واسط میان این صنایع و صنایع مصرفی.
- مشکلات اساسی در توسعه فناوری و تعمیق آن در زنجیره‌های اصلی ارزش صنعتی و معدنی، به‌ویژه صنایع پتروشیمی، صنایع معدنی با تأکید بر فلزات اساسی، صنعت خودرو و لوازم خانگی و استمرار توقف در مونتاژکاری در صنایع مصرفی بادوام.
- وجود ریسک بالای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی اعم از اکتشاف و استخراج.
- ضعف انتشار اطلاعات پایه زمین‌شناسی (اکتشاف).
- ضعف سازوکار تعیین، محاسبه و اخذ حقوق دولتی از بهره‌برداران معدن.

۱-۴- جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌های بخش، تعیین شده در بخشنامه بودجه سال آتی

۱-۴-۱- جهت‌گیری‌ها

بر اساس بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۱، تحقق رشد اقتصادی با تمرکز بر ارتقای بهره‌وری، ثبات اقتصادی، عدالت‌محوری و تغییر ساختار بودجه و تأمین مالی اقتصاد رویکردهای اصلی دولت در تدوین لایحه سال ۱۴۰۱ بوده است. در تدوین بودجه دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن به رویکرد تحقق رشد اقتصادی، عدالت‌محوری و تغییر ساختار بودجه و تأمین مالی اقتصاد توجه شده است.

۱-۴-۲- راهبردها

در بخشنامه بودجه لایحه ۱۴۰۱ تحقق رشد اقتصادی از محل افزایش بهره‌وری و افزایش سرمایه‌گذاری به عنوان دو محور اصلی برای دستیابی به این مهم تعیین شده است. از رویکردهای اصلی بودجه بخش می‌توان به حمایت از صندوق‌های حمایتی و توسعه‌ای بخش صنعت، معدن، حمایت از افزایش سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و معدن در قالب ردیف‌های متفرقه وزارت صمت و شرکت‌های توسعه‌ای، حمایت از تکمیل زنجیره تولید و نوسازی واحدهای تولیدی، حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش معدن کشور از طریق افزایش سرمایه صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و سرمایه‌گذاری در جهت توسعه و تعمیق داده‌های پایه زمین‌شناسی و اکتشاف برای رفع مشکلات تأمین کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای و تداوم تولید اشاره کرد.

۱-۴-۳- سیاست‌ها

بسته‌های سیاستی برای محور اول مشتمل بر ارتقای بهره‌وری، توسعه صادرات، تکمیل زنجیره تولید و شناسایی گلوگاه‌های رشد، حذف رانت و تسهیل فضای کسب و کار و افزایش اشتغال مبتنی بر بهره‌وری می‌باشد. برای محور دوم نیز روش‌های تأمین مالی مختلف مانند استفاده از منابع داخلی شرکت‌های دولتی، مشارکت عمومی- خصوصی و ... مدنظر قرار گرفته است.

۱-۵- تبصره‌های بودجه مربوط به بخش

در جدول (۱) تبصره‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با تبصره‌های مرتبط بخش در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مقایسه شده است.

جدول ۱: تبصره‌های بخش صنعت و معدن

شماره تبصره / بند در لایحه ۱۴۰۱	تبصره‌های بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	شماره تبصره‌ها و تبصره‌های بخش صنعت و معدن در قانون بودجه سال ۱۴۰۰
تبصره ۱ بند ک	به وزارت نفت از طریق شرکت ملی صنایع پتروشیمی اجازه داده می‌شود برای تأمین هزینه‌های اجرایی خط لوله انتقال اتیلن غرب کشور نسبت به اخذ معادل ریالی دو و نیم درصد (۲،۵٪) ارزش فروش هر تن اتیلن تولیدی حاصل از خوراک صرفاً اتان اقدام نماید. وجوه مذکور پس از وصول به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۲۷ جدول شماره (۵) این قانون نزد خزانه‌داری کل واریز و از محل ردیف ۵۶-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون صرفاً برای تکمیل خط انتقال اتیلن غرب هزینه می‌گردد.	-
تبصره ۶ بند ف	در راستای سیاست‌های حمایت از تولید، نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط در فعالیتهای تولیدی در سال ۱۴۰۰ معادل بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. این بخشودگی علاوه بر سایر معافیت‌ها و بخشودگی‌ها و مشوق‌های قانونی اشخاص مذکور می‌باشد.	-
تبصره ۶ بند ق	۲- به منظور حمایت از تولید و صاحبان کسب و کارهای آسیب‌دیده از کرونا، واحدهای صنفی با درآمد مشمول مالیات کمتر از یک میلیارد (۱،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال در سال ۱۴۰۰ علاوه بر معافیت‌های قانونی و بخشودگی و مشوق‌های مالیاتی، برای مالیات بر عملکرد سال ۱۴۰۰ از پنج واحد درصد بخشودگی برخوردار می‌شوند.	تبصره ۶ بند ق ۲- به منظور حمایت از تولید و صاحبان کسب و کارهای آسیب‌دیده از کرونا، واحدهای صنفی با درآمد مشمول مالیات کمتر از یک میلیارد (۱،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال و واحدهای تولیدی در سال ۱۳۹۹ علاوه بر معافیت‌های قانونی و بخشودگی و مشوق‌های مالیاتی، برای مالیات بر عملکرد سال ۱۳۹۹ از پنج واحد درصد بخشودگی برخوردار می‌شوند.
تبصره ۶ بند ق	۵- برخورداری از معافیت‌های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات کالاها و خدمات و هرگونه جایزه و مشوق‌های صادراتی منوط به بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور است.	تبصره ۶ بند ق ۷- برخورداری از معافیت‌های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات کالاها و خدمات و هرگونه جایزه و مشوق‌های صادراتی منوط به بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور است.
تبصره ۶ بند ت	درآمد حاصل از صادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت خام و نیمه خام در تمام نقاط کشور مشمول مالیات می‌شود. تعریف و فهرست مواد خام و نیمه خام مذکور به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران تهیه می‌شود و ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره ۶ بند ت - غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت خام و نیمه خام در تمام نقاط کشور مشمول مالیات می‌شود. تعریف و فهرست مواد خام و نیمه خام مذکور به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران تهیه می‌شود و ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

شماره تبصره / بند در لایحه ۱۴۰۱	تبصره‌های بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	شماره تبصره‌ها و تبصره‌های بخش صنعت و معدن در قانون بودجه سال ۱۴۰۰
تبصره ۷ - صنعت، معدن و ارتباطات	ج- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است درآمدهای حاصل از صدور مجوز توزیع دخانیات و حق انحصار دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی طی سال ۱۴۰۱ را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف شماره (۵) این قانون واریز کند.	تبصره ۷ بند ج- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است درآمدهای حاصل از صدور مجوز توزیع دخانیات و حق انحصار دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی طی سال ۱۴۰۱ را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف شماره (۵) این قانون واریز کند.
تبصره ۷ - صنعت، معدن و ارتباطات	د- به دولت اجازه داده می‌شود مطالبات قبل از سال ۱۳۹۷ سازمان‌های گسترش و توسعه و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) بابت مشارکت در تأمین سرمایه بانک تخصصی صنعت و معدن و همچنین مطالبات سازمان‌های مذکور و وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه بابت سهم متعلق به آنها از واگذاری سهام مطابق قوانین مربوط، مشروط به انجام تکالیف موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی را با بدهی آنها به دولت بابت مالیات و سود سهام تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت جمعی- خرجی از طریق گردش خزانه تهاتر کند.	تبصره ۷ بند ه- به دولت اجازه داده می‌شود مطالبات قبل از سال ۱۳۹۷ سازمان‌های گسترش و توسعه و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) بابت مشارکت در تأمین سرمایه بانک تخصصی صنعت و معدن و همچنین مطالبات سازمان‌های مذکور و وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه بابت سهم متعلق به آنها از واگذاری سهام مطابق قوانین مربوط، مشروط به انجام تکالیف موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی را با بدهی آنها به دولت بابت مالیات و سود سهام تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت جمعی- خرجی از طریق گردش خزانه تهاتر کند.
تبصره ۷ - صنعت، معدن و ارتباطات	ط- ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز است نسبت به واگذاری مجوزها و معادن از طریق بازار سرمایه اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تأیید شورای عالی بورس اجرایی می‌گردد. ۲- هرگونه نقل و انتقال دارایی به/ از شرکت‌های سهامی عام طرح (پروژه)، صندوق‌های سرمایه‌گذاری غیرمستقیم و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری اعم از طرح (پروژه)، زمین و ساختمان، املاک و مستغلات از پرداخت مالیات نقل و انتقال معاف است.	تبصره ۱۸- ط- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ قانون نسبت به مزایده معدن شناسایی شده تا پایان اسفند ماه ۱۳۹۹ اقدام نماید. کلیه پروانه‌های صادره سال‌های قبل که در اختیار بخش‌های خصوصی- تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی قرار گرفته است چنانچه تا پایان اسفند ۱۳۹۹ منجر به اکتشاف و استخراج نشده‌اند و همچنین سهم معدنی که در اختیار دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های وابسته به آنها از جمله ایمیدرو قرار گرفته است، چنانچه حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۹ منجر به اکتشاف و استخراج نشده باشند و نیز معادن واگذار شده در سال ۱۴۰۰ که منجر به اکتشاف نشود با رعایت قوانین و مقررات معتبر فی‌مابین پروانه صادره و لغو از طریق مزایده به متقاضیان جدید واگذار می‌شود. سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی در تعیین و بازنگری نرخ حقوق دولتی معادن به ترکیب اعضای شورای عالی معادن اضافه می‌شوند.
تبصره ۷ - صنعت، معدن و ارتباطات	ی- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است از طریق شرکت‌های خودروسازی ایران خودرو و سایپا از محل تولید محصولات ملی خود نسبت به فروش خودرو به جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) دارای محدودیت‌های جسمی و	تبصره ۷- ز- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است از طریق شرکت‌های خودروسازی ایران خودرو و سایپا از محل تولید محصولات ملی خود نسبت به فروش خودرو به جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) دارای محدودیت‌های جسمی و حرکتی و

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

شماره تبصره/ بند در لایحه ۱۴۰۱	تبصره‌های بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	شماره تبصره/ بند در قانون بودجه سال ۱۴۰۰
معدن و ارتباطات	حرکتی و جانبازان پنجاه در صد (۵۰٪) تا هفتاد در صد (۷۰٪) با معرفی بنیاد شهید و امور ایثارگران با تقسیط پنجساله اقدام کند.	جانبازان پنجاه در صد (۵۰٪) تا هفتاد در صد (۷۰٪) با معرفی بنیاد شهید و امور ایثارگران با تقسیط پنجساله اقدام کند و گزارش عملکرد را هر سه ماه یکبار به کمیسیون‌های برنامه بودجه و محاسبات و صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.
تبصره ۱۵ بند و	تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتأمین که با تأیید شرکت‌های تابعه وزارت نفت دارای شمارشگر (کنتور) جداگانه باشند یا بنا به اعلام وزارت نیرو اقدام به تحویل تمام یا بخشی از برق تولیدی خود به شبکه سراسری می‌کنند، به میزان سوخت مصرفی برای برق تحویل شده به شبکه در ساعات اوج مصرف، معادل تعرفه سوخت نیروگاهی بر اساس متوسط بازدهی نیروگاه‌های حرارتی سال ۱۳۹۹ تعیین می‌شود.	تبصره ۱۵- بند ح- تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتأمین که بنا به اعلام وزارت نیرو اقدام به تحویل تمام یا بخشی از برق تولیدی خود به شبکه سراسری می‌کنند، به میزان سوخت مصرفی برای برق تحویل شده به شبکه در ساعات اوج مصرف، معادل تعرفه سوخت نیروگاهی بر اساس متوسط بازدهی نیروگاه‌های حرارتی سال ۱۳۹۷ تعیین می‌شود.
تبصره ۱۸ بند و	به شرکت‌ها و سازمان‌های توسعه‌ای تابعه وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و نفت اجازه داده می‌شود با تأیید وزیر مربوطه تا مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از منابع داخلی خود را برای کمک به سرمایه‌گذاری در برنامه‌های تحقق رشد و تولید، صادرات کالا و خدمات، حمایت از ساخت داخل و طرح (پروژه)‌های توسعه‌ای توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی به صورت وجوه اداره شده، کمک‌های فنی و اعتباری و پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر سازوکار تصویب طرح‌ها، میزان حمایت و چارچوب قرارداد عاملیت توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های مذکور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. اقساط وصولی و مانده وجوه استفاده نشده (مسدود نشده بابت تعهدات) در پایان سال به حساب شرکت ذی‌ربط واریز می‌گردد.	تبصره ۱۸- بند ب- به شرکت‌ها و سازمان‌های توسعه‌ای تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود با معرفی معاونت علمی فناوری رئیس‌جمهور و با تأیید وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات مربوطه تا مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی خود و برای کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر، ایجاد کارور (اپراتورهای) ارائه‌کننده خدمات الکترونیکی در کلیه بخش‌ها، حمایت از طرح (پروژه‌های) توسعه اشتغال آفرین و با صادرات کالا و خدمات در این بخش توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی با اولویت شرکت‌های سرمایه‌گذار خطرپذیر به صورت وجوه اداره شده بر اساس آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد اختصاص دهند و مابه‌التفاوت نرخ سود را از محل آن پرداخت کنند.

مأخذ: ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

۱-۶- تحلیل و تبیین وضعیت درآمدهای دستگاه‌ها و نوع درآمدهای مختلف در بخش

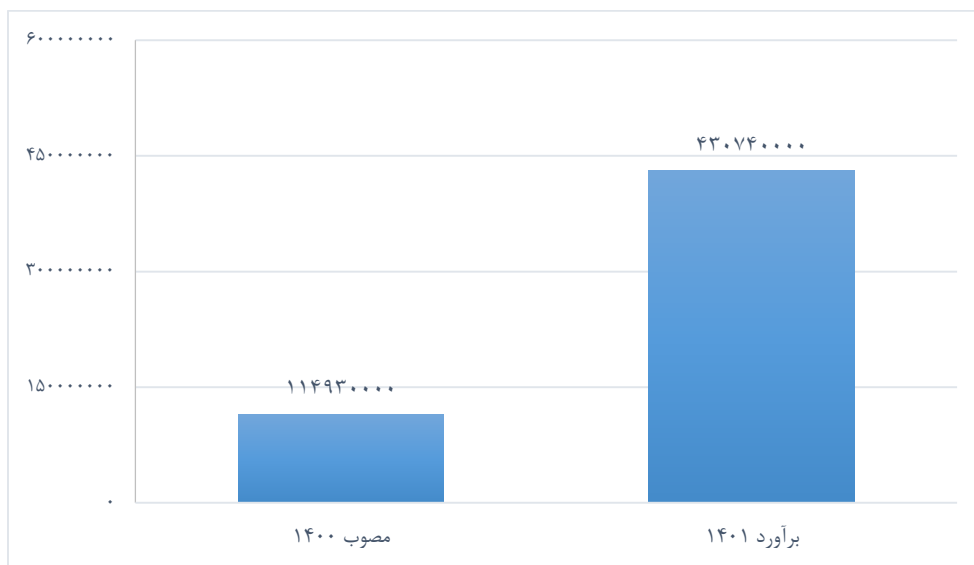
درآمدهای وزارت صنعت، معدن و تجارت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، ۲۷۶ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد داشته است. در جدول (۲) درآمدهای این دستگاه به تفکیک ردیف‌های درآمدی درج شده است. این دستگاه فاقد درآمد اختصاصی است و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ ردیف‌های درآمدی «درآمد موضوع جزء ۵ بند الف ماده ۴۳ قانون برنامه ششم توسعه» و «درآمد حاصل از فروش پسماندهای روی شهرک صنعتی سرب و روی زنجان» استانی هستند. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، بیشترین نرخ رشد ردیف‌های درآمدی این

دستگاه مربوط به ردیف درآمد موضوع جزء (۵) بند (الف) ماده (۴۳) قانون برنامه ششم است که این ردیف درآمدی ۳۰ برابر شده است و پس از آن بیشترین نرخ رشد و همچنین بیشترین درآمد این دستگاه از ردیف درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن حاصل می‌شود که رشد ۳۰۰ درصدی داشته است.

جدول ۲: برآورد منابع وزارت صنعت، معدن و تجارت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ (مبالغ به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	دستگاه	عملکرد ۱۳۹۹	قانون ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱	نرخ رشد (%)
۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۷۰,۶۵۴,۳۲۷	۱۱۴,۴۳۰,۰۰۰	۴۳,۷۴۰,۰۰۰	۲۷۶
۱۳۰۴۰۸	درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن	۶۶,۲۰۸,۷۱۹	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۰
۱۳۰۴۱۸	درآمد حاصل از تبصره‌های (۲) و (۳) ماده ۶ قانون اصلاح قانون معادن	۵۷۲,۵۵۸	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	.
۱۳۰۴۲۱	درآمد وزارت صنعت، معدن و تجارت بابت حقوق انحصار و صدور مجوز توزیع محصولات دخانی	۲,۴۹۵,۷۱۳	۳,۰۰۰,۰۰۰	۳,۸۵۰,۰۰۰	۲۸
۱۴۰۱۰۵	درآمد حاصل از خدمات کشاورزی، صنعتی، معدنی، اکتشافی و حق فنی استعلامات تطبیق اراضی	۴۹,۰۶۵	۳۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۳۳
۱۴۰۱۲۰	درآمد حاصل از فروش سایر خدمات	.	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	.
۱۵۰۱۰۵	درآمدهای حاصل از تخلقات صنفی	۱,۳۲۸,۲۷۲	۷۵۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۶۰
۱۶۰۱۰۲	درآمد حاصل از فروش پسماندهای روی شهرک صنعتی سرب و روی زنجان (استانی)	.	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	.
۱۶۰۱۷۲	درآمد حاصل از بدهی سازمان‌های گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت ملی صنایع پتروشیمی به دولت (جمعی - خرجی)	.	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	.
۱۶۰۱۸۷	درآمد موضوع جزء (۵) بند (الف) ماده (۴۳) قانون برنامه ششم (استانی)	.	۵۰۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۹۰۰

مأخذ: ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

نمودار ۱۰: : درآمدهای عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت (ارقام به میلیون ریال)

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

درآمدهای سایر دستگاه‌های بخش صنعت و معدن لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، شامل درآمدهای وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران^۱ است. در جدول (۳) برآورد درآمدهای این بخش به تفکیک دستگاه و ردیف درج شده است.

۱. درآمدهای سایر دستگاه‌های تابعه وزارت صنعت، معدن و تجارت که مربوط به فصل بازرگانی هستند در این گزارش بررسی نمی‌شوند.

جدول ۳: برآورد منابع دستگاه‌های فصل صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ (مبالغ به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب سال ۱۴۰۰			لایحه سال ۱۴۰۱			درصد رشد (%)	
		عمومی	اختصاصی	کل	عمومی	اختصاصی	کل	عمومی	اختصاصی
	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۱۴,۹۳۰,۰۰۰	۰	۱۱۴,۹۳۰,۰۰۰	۴۳۰,۷۴۰,۰۰۰	۰	۴۳۰,۷۴۰,۰۰۰	۲۷۵	-
۱۳۰۴۰۸	درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰		۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰		۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۰	-
۱۳۰۴۱۸	درآمد حاصل از تبصره‌های (۲) و (۳) ماده ۶ قانون اصلاح قانون معادن	۵۰۰,۰۰۰		۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰		۵۰۰,۰۰۰	۰	-
۱۳۰۲۲۱	درآمد وزارت صنعت، معدن و تجارت بابت حقوق انحصار و صدور مجوز توزیع محصولات دخانی	۳,۰۰۰,۰۰۰		۳,۰۰۰,۰۰۰	۳,۸۵۰,۰۰۰		۳,۸۵۰,۰۰۰	۲۸	-
۱۴۰۱۰۵	درآمد حاصل از خدمات کشاورزی، صنعتی، معدنی، اکتشافی و حق فنی استعلامات تطبیق اراضی	۳۰,۰۰۰		۳۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰		۴۰,۰۰۰	۳۳	-
۱۴۰۱۲۰	درآمد حاصل از فروش سایر خدمات	۵۰,۰۰۰		۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰		۵۰,۰۰۰	۰	-
۱۵۰۱۰۵	درآمدهای حاصل از تخلفات صنفی	۷۵۰,۰۰۰		۷۵۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰		۱,۲۰۰,۰۰۰	۶۰	-
۱۶۰۱۰۲	درآمد حاصل از فروش پسماندهای روی شهرک صنعتی سرب و روی زنجان (استانی)	۱۰۰,۰۰۰		۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰		۱۰۰,۰۰۰	۰	-
۱۶۰۱۷۲	درآمد حاصل از بدهی سازمان‌های گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت ملی صنایع پتروشیمی به دولت (جمعی - خرجی)	۱۰,۰۰۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	-
۱۶۰۱۸۷	درآمد موضوع جزء (۵) بند (الف) ماده (۴۳) قانون برنامه ششم (استانی)	۵۰۰,۰۰۰		۵۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰		۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۹۰۰	-
۹۶۸	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۲۱,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۶۶,۰۰۰	۶۰۵,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۷۰۵,۰۰۰	۲۷۸۱	-
۱۴۰۱۰۵	درآمد حاصل از خدمات کشاورزی، صنعتی، معدنی، اکتشافی و حق فنی استعلامات تطبیق اراضی	۱۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰		۶۰۰,۰۰۰	۵۹۰۰	-
۱۴۰۱۰۷	درآمد حاصل از خدمات پژوهشی و تحقیقاتی		۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰		۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۲۲	۱۲۲
۱۴۰۱۰۸	درآمد حاصل از خدمات آزمایشگاهی	۱۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰	۲,۰۰۰		۲,۰۰۰	-۷۰	-
۱۴۰۲۰۳	درآمد حاصل از چاپ، توزیع و فروش کتب و نشریات و واگذاری آنها	۱,۰۰۰		۱,۰۰۰	۲,۰۰۰		۲,۰۰۰	۱۰۰	-

مأخذ: قانون بودجه ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

در جدول (۴) درآمدهای سازمان ملی استاندارد و پژوهشگاه استاندارد^۱ درج شده است. ردیف درآمدهای «کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی، سازمان‌ها، مؤسسات مالی و بین‌المللی» و ردیف درآمدهای «منابع حاصل از فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی» از جمله ردیف‌های درآمدهای هستند که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به صورت سرجمع کلیه دستگاه‌ها دیده شده اما در ذیل دستگاه مربوطه قرار داده نشده است. در جدول ۴ فقط برآورد منابع مختص سازمان ملی استاندارد لحاظ شده است. بیشترین رشد درآمدهای این دستگاه مربوط به ردیف درآمد حاصل از خدمات استانداردسازی می‌باشد.

جدول ۴: برآورد منابع سازمان ملی استاندارد و پژوهشگاه استاندارد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (مبالغ به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب سال ۱۴۰۰			لایحه سال ۱۴۰۱			درصد رشد (%)	
		عمومی	اختصاصی	کل	عمومی	اختصاصی	کل	عمومی	اختصاصی
	سازمان ملی استاندارد	۵۰،۵۶،۱۰۰	۵۰،۰۰۰	۵۰،۱۰۶،۱۰۰	۵۰،۹۸،۶۶۰	۵۰،۰۰۰	۵۰،۱۴۸،۶۶۰	۱	۰
۱۳۰۴۱۵	درآمد حاصل از فعالیت‌های نظام تأیید صلاحیت	۵۵،۰۰۰		۵۵،۰۰۰	۹۰،۰۰۰		۹۰،۰۰۰	۶۴	-
۱۴۰۱۶۰	درآمد حاصل از خدمات استانداردسازی	۱،۱۰۰		۱،۱۰۰	۸،۶۶۰		۸،۶۶۰	۶۸۷	-
۱۴۰۲۱۰	درآمد حاصل از فروش نمونه‌های جمع‌آوری شده از بازار		۵۰،۰۰۰	۵۰،۰۰۰		۵۰،۰۰۰	۵۰،۰۰۰	-	۰
۳۱۰۴۰۸	کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی، سازمان‌ها، مؤسسات مالی و بین‌المللی			۰	۱۰۰،۰۰۰		۱۰۰،۰۰۰	-	-
۲۱۰۲۰۱	منابع حاصل از فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی	۵،۰۰۰،۰۰۰		۵،۰۰۰،۰۰۰	۵،۰۰۰،۰۰۰		۵،۰۰۰،۰۰۰	-	۰
	پژوهشگاه استاندارد	۰	۱۲۰،۰۰۰	۱۲۰،۰۰۰	۰	۱۸۰،۰۰۰	۱۸۰،۰۰۰	-	۵۰
۱۴۰۱۰۷	درآمد حاصل از خدمات پژوهشی و تحقیقاتی		۱۲۰،۰۰۰	۱۲۰،۰۰۰		۱۸۰،۰۰۰	-	-	۵۰

مأخذ: ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

۱. سازمان ملی استاندارد دستگاه اصلی و پژوهشگاه استاندارد دستگاه تابعه آن است. اعتبارات این دو دستگاه در ذیل فصل صنعت و معدن درج می‌شود.

۷-۱- تحلیل و تبیین اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش (بر حسب برنامه - دستگاه اجرایی و...)- ردیف‌های متفرقه

۷-۱-۱- اعتبارات هزینه‌ای

اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن از محل منابع بودجه عمومی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، به شرح جدول (۵) است. در این جدول، اعتبارات وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان دستگاه اصلی درج گردیده است. اعتبارات ذیل این دستگاه اصلی مشتمل بر اعتبارات هزینه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران (از فصل صنعت و معدن) و اعتبارات سازمان توسعه تجارت، مرکز تجارت الکترونیک، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و نیز موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی (از فصل بازرگانی) است.^۱ مجموع اعتبارات این دستگاه اصلی از محل منابع بودجه عمومی لایحه سال ۱۴۰۱ کشور ۶۸ درصد نسبت به مصوب سال ۱۴۰۰ رشد داشته است. اعتبارات هزینه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت (۱۵۵۰۰۰) و سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور به ترتیب ۵۳ و ۳۵ درصد نسبت به مصوب ۱۴۰۰ رشد داشته‌اند.

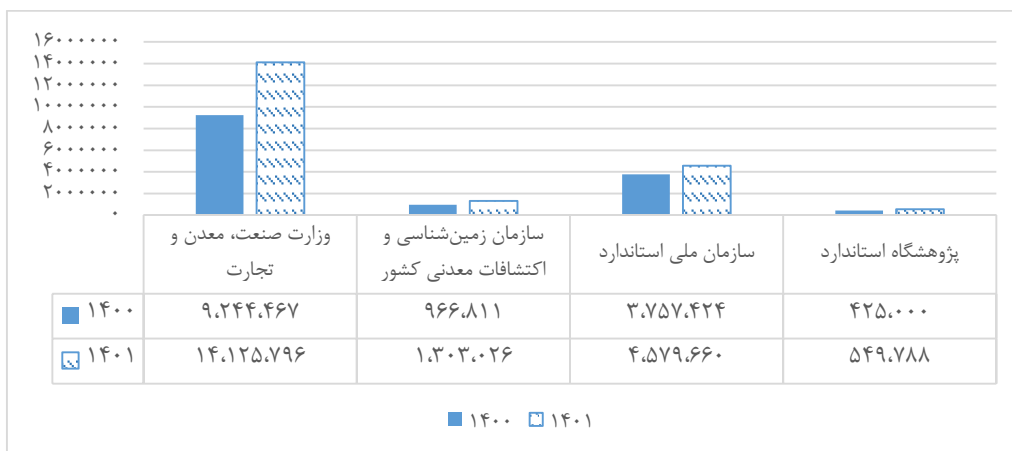
اعتبارات هزینه‌ای سازمان ملی استاندارد به عنوان دستگاه اصلی مشتمل بر اعتبارات هزینه‌ای سازمان ملی استاندارد (۱۴۶۰۰۰) و پژوهشگاه استاندارد می‌باشد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کشور ۲۳ درصد نسبت به مصوب ۱۴۰۰ رشد داشته است. اعتبارات هزینه‌ای از محل منابع بودجه عمومی سازمان ملی استاندارد ۲۲ درصد و اعتبارات هزینه‌ای پژوهشگاه استاندارد ۲۹ درصد نسبت به مصوب ۱۴۰۰ رشد داشته است.

جدول ۵: مجموع اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۴۰۰ (ارقام به میلیون ریال)

ردیف	کد دستگاه	عنوان دستگاه اصلی و تابعه	اعتبارات هزینه‌ای	
			۱۴۰۰	۱۴۰۱
		وزارت صنعت معدن و تجارت- دستگاه اصلی	۱۷۵۹۲۹۳۴	۲۹۵۹۹۸۸۳
۱	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۹،۲۴۴،۴۶۷	۱۴،۱۲۵،۷۹۶
۲	۱۴۶۵۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۹۶۶،۸۱۱	۱،۳۰۳،۰۲۶
		سازمان ملی استاندارد- دستگاه اصلی	۴۱۸۲۴۲۴	۵۱۲۹۴۴۸
۱	۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۳،۷۵۷،۴۲۴	۴،۵۷۹،۶۶۰
۲	۱۴۶۱۰۰	پژوهشگاه استاندارد	۴۲۵،۰۰۰	۵۴۹،۷۸۸

۱. لازم به توضیح است، بررسی اعتبارات دستگاه‌های تابعه مربوط به فصل بازرگانی موضوع این گزارش نیست، بنابراین تفکیک دستگاه‌های مذکور در جداول و نمودارها ذکر نشده است؛ اما اعتبارات آنها در اعتبارات وزارت صمت به عنوان دستگاه اصلی منظور شده است. همچنین باید توجه شود اعتبارات وزارت صمت به عنوان دستگاه تابعه شامل مجموع اعتبارات این دستگاه در همه فصول بودجه است.

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

نمودار ۱۱: اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های تابعه بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی

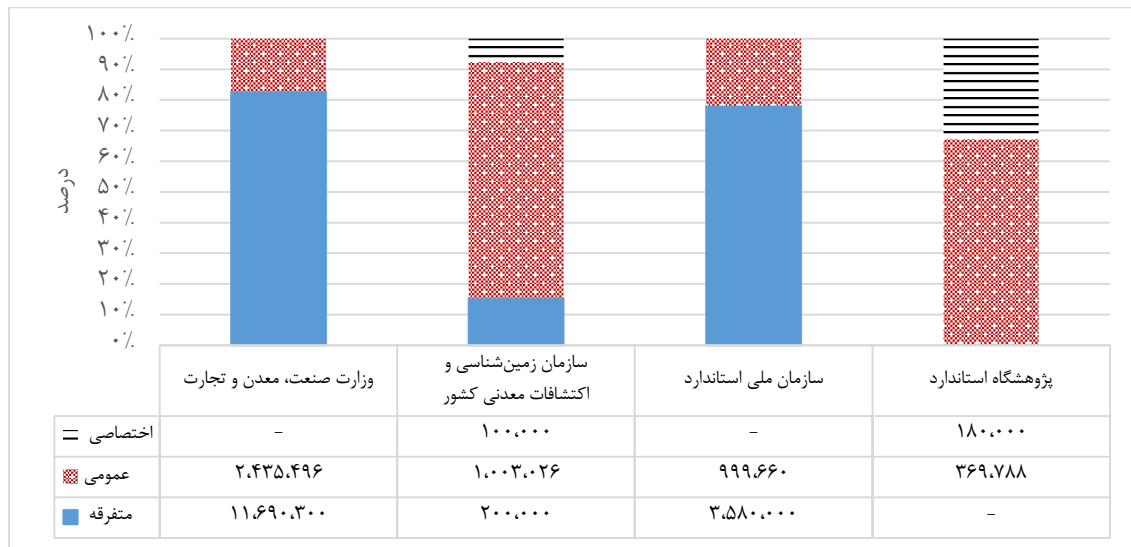
مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱ (ارقام به میلیون ریال)

در جدول (۶) اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی به تفکیک منابع عمومی (عمومی و متفرقه) و اختصاصی درج شده است. همان‌طور که در جدول ملاحظه می‌شود، اعتبارات وزارت صمت از محل ردیف اصلی ۱۰ درصد کاهش و از محل عمومی متفرقه ۷۲ درصد رشد داشته است. سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران از محل ردیف اصلی ۹ درصد و از محل اختصاصی ۱۲۲ درصد رشد داشته است. همچنین اعتبارات هزینه‌ای سازمان ملی استاندارد از محل عمومی اصلی ۲ درصد و از محل عمومی متفرقه ۲۹ درصد رشد داشته و اعتبارات پژوهشگاه استاندارد از محل عمومی اصلی ۲۱ درصد و از محل اختصاصی ۵۰ درصد رشد داشته است. در نمودار (۱۲) نیز سهم هر یک از این منابع از کل اعتبارات هزینه‌ای دستگاه نشان داده شده است.

جدول ۶: اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن از محل منابع بودجه عمومی به تفکیک منابع (ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان دستگاه اصلی و تابعه	اعتبارات هزینه‌ای مصوب ۱۴۰۰				اعتبارات هزینه‌ای لایحه ۱۴۰۱				درصد رشد	
		جمع	متفرقه	اختصاصی	عمومی	جمع	متفرقه	اختصاصی	عمومی	جمع	اختصاصی
۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۹,۲۴۴,۴۶۷	۶,۷۸۰,۰۰۰	-	۲,۴۶۴,۴۶۷	۱۱,۶۹۰,۳۰۰	۱۴,۱۲۵,۷۹۶	۱۰-	۷۲	۵۳	
۱۴۶۵۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۹۶۶,۸۱۱	۴۵,۰۰۰	-	۱,۰۰۳,۰۲۶	۲۰۰,۰۰۰	۱,۳۰۳,۰۲۶	۹	۱۲۲	۳۵	
۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۳,۷۵۷,۴۲۴	۲,۷۷۴,۸۴۴	-	۹۹۹,۶۶۰	۳,۵۸۰,۰۰۰	۴,۵۷۹,۶۶۰	۲	۲۹	۲۲	
۱۴۶۱۰۰	پژوهشگاه استاندارد	۴۲۵,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	-	۳۶۹,۷۸۸	۱۸۰,۰۰۰	۵۴۹,۷۸۸	۲۱	۵۰	۲۹	

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

نمودار ۱۲: سهم اجزای اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن و استاندارد از کل اعتبارات دستگاه از محل منابع بودجه عمومی (مبالغ به میلیون ریال)

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

۱-۷-۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای:

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن از محل منابع بودجه عمومی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، به شرح جدول (۷) است. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه اصلی (مشتمل بر وزارت صمت و کلیه دستگاه‌های زیرمجموعه آن) از محل منابع بودجه عمومی ۱۶۸ درصد نسبت به مصوب ۱۴۰۰ رشد داشته و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت (به عنوان دستگاه تابعه) ۱۷۷ درصد رشد داشته است.

همچنین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سازمان ملی استاندارد به عنوان دستگاه اصلی ۲۵۸ درصد نسبت به اعتبارات سال ۱۴۰۰، رشد داشته است. اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پژوهشگاه استاندارد در سرجمع اعتبارات دستگاه اصلی آن دیده شده است.

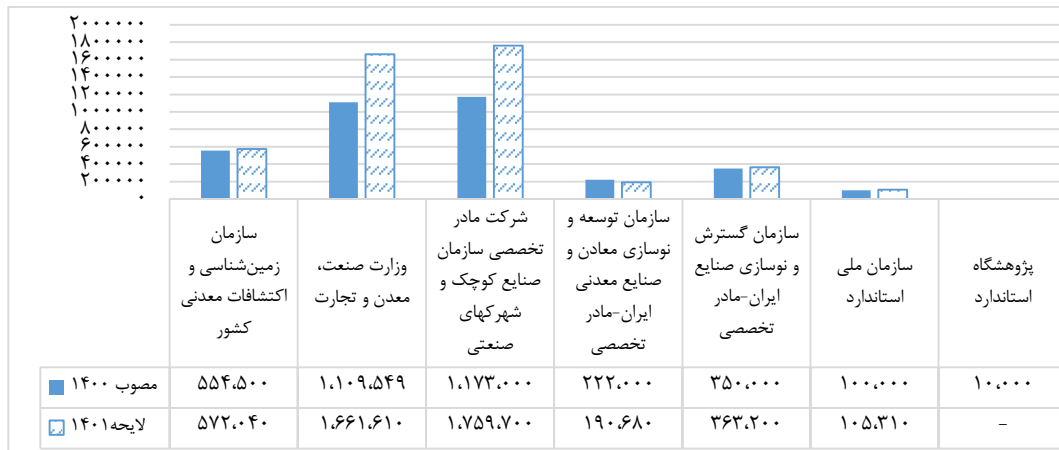
جدول ۷: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل منابع بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۴۰۰ (ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان دستگاه اصلی و تابعه	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		رشد (%)
		۱۴۰۱	۱۴۰۰	
	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۸۵,۶۹۲,۳۸۰	۳۱,۹۹۳,۷۴۹	۱۶۸
۱۴۶۵۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۷۷۲,۰۴۰	۵۶۴,۵۰۰	۳۷
۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۷۷,۹۱۱,۶۱۰	۲۸,۱۰۹,۵۴۹	۱۷۷
۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی	۲,۵۵۹,۷۰۰	۱,۶۷۳,۰۰۰	۵۳

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

۳۲۱۵۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران- مادر تخصصی	۲۲۲,۰۰۰	۱۹۰,۶۸۰	-۱۴
۲۳۴۵۰۰	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران- مادر تخصصی	۳۵۰,۰۰۰	۳۶۳,۲۰۰	۴
	سازمان ملی استاندارد	۱,۱۶۰,۰۰۰	۴,۱۵۵,۳۱۰	۲۵۸
۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۱,۱۶۰,۰۰۰	۴,۱۵۵,۳۱۰	۲۵۸

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

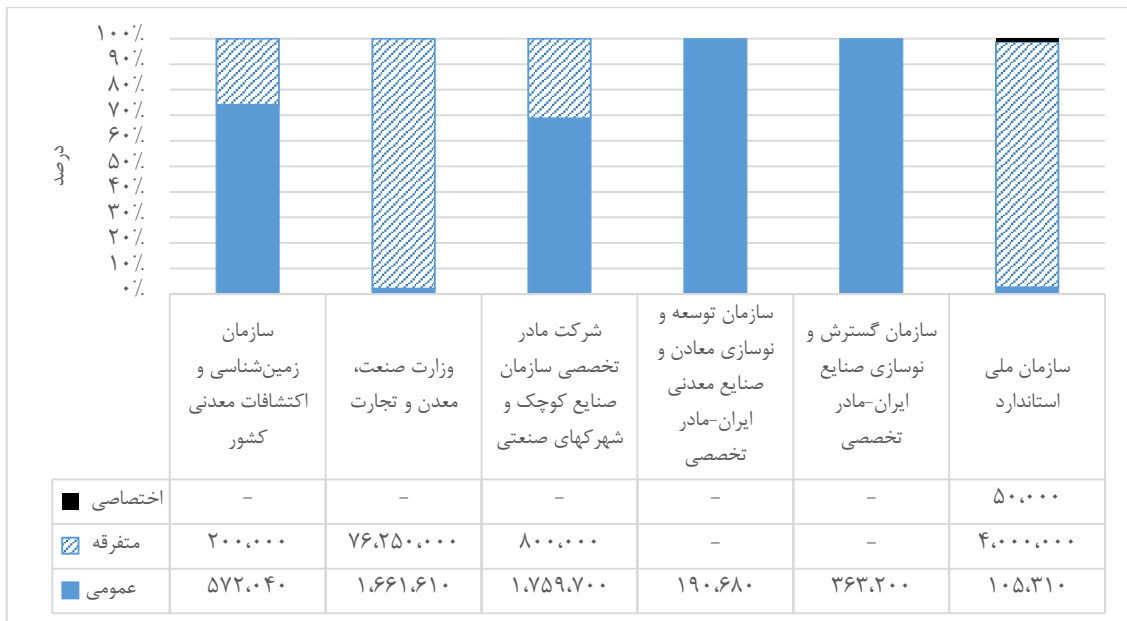
نمودار ۱۳: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های تابعه ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل ردیف اصلی (پیوست ۱) (ارقام به میلیون ریال)

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت، معدن و استاندارد از محل منابع بودجه عمومی به تفکیک اصلی، متفرقه جدول (۷) و اختصاصی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، در جدول (۸) درج شده است. دستگاه‌های ذیل دستگاه اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت فاقد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل درآمد اختصاصی هستند. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت مشتمل بر کلیه طرح‌های این دستگاه (از سه فصل صنعت و معدن، بازرگانی و ارتباطات و فناوری اطلاعات) بوده و ۱۷۷ درصد نسبت به مصوب ۱۴۰۰ رشد داشته است. در نمودار (۱۳) نیز سهم هر یک از این منابع از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه نشان داده شده است.

جدول ۸: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های بخش از محل منابع بودجه عمومی به تفکیک منابع (ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان دستگاه اصلی و تابعه	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب ۱۴۰۰			تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۴۰۱			درصد رشد
		مجموعی	متفرقه	اختصاصی	مجموعی	متفرقه	اختصاصی	
۱۴۶۰۰۰	سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۵۵۴,۵۰۰	۱۹,۰۰۰	-	۵۳۵,۵۰۰	۳	۱۹,۰۰۰	۳۷
۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱,۱۰۹,۵۴۹	۲۷,۰۰۰,۰۰۰	-	۱,۱۳۶,۵۴۹	۵۰	۱۸۲	۱۷۷
۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی	۱,۱۷۳,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	-	۶۷۳,۰۰۰	۵۰	۶۰	۵۳
۳۲۱۵۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران-مادر تخصصی	۲۲۲,۰۰۰	-	-	۲۲۲,۰۰۰	۱۴	-	-۱۴
۲۳۴۵۰۰	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران-مادر تخصصی	۳۵۰,۰۰۰	-	-	۳۵۰,۰۰۰	۴	-	۴
۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۱,۱۶۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱,۱۱۰,۰۰۰	۱,۱۶۰,۰۰۰	۴	۳۰۰	۲۵۸

نمودار ۱۴: سهم منابع بودجه عمومی دستگاه‌های بخش صنعت و معدن از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه در لایحه ۱۴۰۱ (ارقام به میلیون ریال)

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

۱-۷-۳- ردیف‌های متفرقه بخش صنعت و معدن

اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل ردیف‌های متفرقه جدول ۱-۷ و جدول ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به ترتیب در جداول (۹) و (۱۰) درج شده است. بر اساس جدول (۹) مجموع اعتبارات وزارت صنعت، معدن و تجارت و دستگاه‌های تابعه آن در بخش صنعت و معدن، از محل ردیف‌های متفرقه جدول ۱-۷ نسبت به قانون سال ۱۴۰۰، ۳۰۷ درصد افزایش داشته است. به جز ردیف ۲۵-۷۳۰۰۰۰ که کاهش ۱۰ درصدی نسبت به مصوب سال قبل داشته، تمامی ردیف‌های متفرقه افزایش داشته‌اند. اعتبار سازمان ملی استاندارد و دستگاه تابعه آن، از محل ردیف متفرقه جدول ۱-۷، ۱۰۱ درصد رشد داشته است.

بر اساس جدول (۱۰) مجموع اعتبارات از محل ردیف‌های متفرقه جدول شماره ۹ لایحه بودجه ۱۴۰۱ نسبت به قانون سال ۱۴۰۰، ۳۶۲ درصد رشد داشته است؛ که از این میان، ردیف‌های متفرقه مربوط به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران کاهش و سایر ردیف‌ها افزایش داشته‌اند. دو ردیف جدید اجرای انتقال خط لوله اتیلن غرب ۵۶-۵۳۰۰۰۰ و اعتبار جبران مابه‌التفاوت قیمت کود اوره تحویلی به وزارت جهاد کشاورزی توسط شرکت‌های پتروشیمی تولیدکننده کود اوره ۷۴-۵۵۰۰۰۰ (جمعاً - خرجی) به ردیف‌های متفرقه فصل صنعت و معدن افزوده شده‌اند.

جدول ۹: اعتبارات دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن و سازمان ملی استاندارد از محل ردیف‌های متفرقه مندرج در

جدول ۱-۷ (ارقام به میلیون ریال)

شماره ردیف	دستگاه اجرایی	موضوع	مصوب ۱۴۰۰			لایحه ۱۴۰۱	
			هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای
۷۳۰۰۲۴	وزارت صنعت، معدن و تجارت	اعتبار موضوع تبصره ۷ ماده ۷۲ قانون اصلاح قانون نظام صنفی (سازمان تعزیرات حکومتی، اتاق اصناف ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت به نسبت یک سوم)	۷۰۰,۰۰۰	۰	۷۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰
۷۳۰۰۲۵	وزارت صنعت، معدن و تجارت	جبران بخشی از هزینه‌های انجام وظایف بازرسی، نظارت و کنترل بازار از محل درآمد حاصل از جرائم سازمان تعزیرات حکومتی به نسبت مساوی میان وزارت صمت و سازمان تعزیرات حکومتی	۸۰۰,۰۰۰	۰	۸۰۰,۰۰۰	۰	۷۲۰,۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	وزارت صنعت، معدن و تجارت	اعتبار موضوع درآمد حاصل از کارمزد ثبت سفارش کالا	۲۳۰,۰۰۰	۰	۲۳۰,۰۰۰	۰	۶۶۲,۴۰۰
۷۳۰۱۰۱	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت صنعت معدن و تجارت- ایفای وظایف حاکمیتی در حوزه دخانیات	۱۸۰,۰۰۰	۰	۱۸۰,۰۰۰	۰	۲۰۷,۹۰۰
۷۳۰۱۰۹	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت صنعت، معدن و تجارت- اعتبار موضوع تکمیل نقشه‌های پایه زمین‌شناسی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی کلیه ظرفیت‌های معدنی کشور، تکمیل زیربناها و زیرساخت‌های مورد نیاز برای معادن و صنایع معدنی، اجرای تبصره (۶) ماده (۱۴) قانون معادن، اجرای تبصره (۶) ماده (۱۲) قانون اصلاح قانون معادن، تشویق صادرات محصولات صنایع معدنی دارای ارزش افزوده بالا، اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی و نظارت و مستندسازی، کمک به سازمان نظام مهندسی معدن موضوع ماده (۳۵) قانون نظام مهندسی معدن، اعطای تسهیلات به بخش غیردولتی بابت تجهیز و اکتشاف پایه و تفصیلی در بخش معادن، حمایت از فعالیت‌های صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی، اجرای طرح‌های اکتشافی و پژوهشی و کاربردی زیست‌محیطی، ایجاد	۵۵۰,۰۰۰	۱۴,۶۳۱,۵۸۰	۲۰,۱۳۱,۵۸۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۶,۲۵۰,۰۰۰

شماره ردیف	دستگاه اجرایی	موضوع	مصوب ۱۴۰۰			لایحه ۱۴۰۱		
			هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع
		زیرساخت‌های معدنی و وصول حقوق دولتی معادن						
۷۳۰۰۳۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	اکتشاف معدنی و تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی	.	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
۷۵۰۰۳۳	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی	.	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	.	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰
۷۳۰۰۷۶	سازمان ملی استاندارد	سازمان ملی کنترل بازار، نظارت و توسعه استانداردسازی تقویت زیرساخت‌های آزمایشگاه‌های مرجع	۲,۷۴۹,۴۵۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳,۷۴۹,۴۵۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۷,۵۰۰,۰۰۰
۷۳۰۰۷۷	سازمان ملی استاندارد	سازمان ملی تأیید صلاحیت آزمایشگاه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های بازرسی	۲۵,۳۹۴	.	۲۵,۳۹۴	۸۰,۰۰۰	.	۸۰,۰۰۰

مأخذ: قانون بودجه ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

جدول ۱۰: اعتبارات دستگاه‌های ذی‌ربط بخش صنعت و معدن از محل ردیف‌های متفرقه مندرج در جدول ۹ (ارقام به میلیون ریال)

شماره ردیف	موضوع	مصوب ۱۴۰۰			لایحه ۱۴۰۱		
		هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع
۵۳۰۰۲۸	کمک به نوسازی و تکمیل زنجیره ارزش در راستای جلوگیری از خام‌فروشی موضوع ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۳۷۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۱,۹۹۸,۰۰۰	۱,۲۴۲,۰۰۰	۳,۲۴۰,۰۰۰
۵۳۰۰۳۶	اعتبارات موضوع جبران خسارات ناشی از بهره‌برداری از معادن و فعالیتهای صنایع معدنی، موضوع جزء ۵ بند (الف) ماده ۴۳ قانون برنامه ششم توسعه (استانی است)	۳۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۴۴۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۵۶	شرکت ملی صنایع پتروشیمی- اجرای خط لوله انتقال اتیلن غرب کشور	-	-	-	.	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۸	تأمین، تکمیل و افزایش سرمایه دولت در صندوق‌های حمایتی و توسعه‌ای با اولویت بخش صنعت، معدن	۵۵۰,۰۰۰	.	۵۵۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	.	۵۵۰,۰۰۰
۵۵۰۰۲۴	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران- برگشت درآمد حاصل از	.	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	.	۲,۲۵۰,۰۰۰	۲,۲۵۰,۰۰۰

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

						واگذاری شرکت‌ها موضوع تبصره ۷ الحاقی به ماده ۳ قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری با اولویت مناطق محروم	
۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران- بابت مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری با اولویت مناطق محروم- گسترش سوخت سبز	۵۵۰۰۶۹
۱	۰	۱	-	-	-	اعتبار جبران مابه‌التفاوت قیمت کود اوره تحویلی به وزارت جهاد کشاورزی توسط شرکت‌های پتروشیمی تولیدکننده کود اوره (پتروشیمی رازی، شرکت پتروشیمی شیراز، شرکت پتروشیمی کرمانشاه، شرکت پتروشیمی پردیس، شرکت پتروشیمی خراسان) (جمعی- خرجی)	۵۳۰۰۰۷۴

مأخذ: قانون بودجه ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

۱-۸- تحلیل و تبیین نماگرهای مالی بخش (رشد سالیانه - سهم برنامه‌ها - سهم فصل از امور بودجه عمومی دولت)

۱-۸-۱- سهم اعتبارات فصل صنعت و معدن از مجموع اعتبارات فصول بودجه

در جدول (۱۱)، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ در مقایسه با اعتبارات کل فصول لایحه درج شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، سهم اعتبارات هزینه‌ای فصل صنعت و معدن در سال ۱۴۰۱، ۰,۲۳ درصد اعتبارات هزینه‌ای کل فصول می‌باشد که نسبت به مصوب سال ۱۴۰۰ تغییری نداشته است. همچنین سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن از حدود ۳ درصد در مصوب سال ۱۴۰۰ به ۷,۳ درصد در لایحه سال ۱۴۰۱ افزایش یافته است. بیشترین سهم اعتبارات فصل صنعت و معدن از مجموع فصول مربوط به اعتبارات متفرقه می‌باشد که در اعتبارات هزینه‌ای متفرقه سهم ۵,۹ درصد از کل و در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سهم ۲۶,۱ درصد از کل دارد. در خصوص سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن باید به این نکته توجه شود که اعتبار مربوط به یک طرح از وزارت جهاد کشاورزی، دو طرح از شرکت ملی صنایع پتروشیمی و یک طرح مربوط به بخش بازرگانی نیز در این فصل درج می‌شود.

جدول ۱۱: سهم اعتبارات فصل صنعت و معدن از مجموع اعتبارات فصول لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

لایحه ۱۴۰۱					مصوب ۱۴۰۰	عملکرد ۱۳۹۹	شرح	عنوان فصل	شماره طبقه‌بندی
یارانه‌ها	جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی					
۶۸۷.۹۹۰.۰۰۰	۸.۷۶۶.۴۷۰.۱۸۶	۱.۱۲۹.۱۳۷.۵۷۳	۲۶۱.۴۹۳.۴۸۷	۷.۳۷۵.۸۳۹.۱۲۶	۶.۱۶۳.۷۷۵.۳۶۱	۳.۷۶۰.۹۷۸.۹۰۵	اعتبارات هزینه‌ای (میلیون ریال)	جمع	۱۳۰۴۰۰۰۰۰
۰	۱۹.۹۲۰.۹۰۴	۱۰۰.۰۰۰	۱۵.۴۷۰.۳۰۰	۴.۳۵۰.۶۰۴	۱۳.۹۵۳.۳۷۷	۶.۷۶۶.۳۱۷		فصل صنعت و معدن	
-	۱.۱۶۵.۹۰۱.۲۹۴	۱۸۱.۲۰۳.۵۴۰	۳۱۱.۶۳۵.۵۲۸	۶۷۳.۰۶۲.۲۲۶	۶۶۷.۹۸۹.۶۰۷	۴۹۷.۴۵۲.۴۳۱	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (میلیون ریال)	جمع	۱۳۰۴۰۰۰۰۰
	۸۶.۰۲۰.۵۸۰	۵۰.۰۰۰	۸۱.۲۵۰.۰۰۰	۴.۷۷۰.۵۸۰	۲۰.۰۸۵.۶۲۹	۸.۷۹۷.۷۸۴		فصل صنعت و معدن	
۰.۰۰	۰.۲۳	۰.۰۱	۵.۹۲	۰.۰۶	۰.۲۳	۰.۱۸	سهم فصل از کل (%)	هزینه‌ای	۱۳۰۴۰۰۰۰۰
-	۷.۳۸	۰.۰۳	۲۶.۰۷	۰.۷۱	۳.۰۱	۱.۷۷		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۱

۱-۹- بررسی و تحلیل اصلاحات ساختاری در بودجه دستگاه‌های بخش

در تدوین لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، تغییراتی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ صورت پذیرفت که این تغییرات در خصوص وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان دستگاه اصلی بخش به شرح ذیل بوده است:

- طبقه‌بندی دستگاه‌های اجرایی به دستگاه‌های اصلی و دستگاه‌های تابعه (دستگاه‌های اصلی: وزارت صنعت، معدن و تجارت- سازمان ملی استاندارد)
- ادغام برخی از ردیف‌های هزینه‌ای دستگاه‌های تابعه در دستگاه‌های اصلی و افزودن اعتبار ردیف و دستگاه مزبور به سرجمع اعتبارات هزینه‌ای دستگاه اصلی (وزارت صنعت، معدن و تجارت)
- ادغام «پژوهشکده علوم زمین» ذیل «سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران»
- ادغام «اتحادیه مرکزی فرش دستباف روستایی ایران- کمک» و «ردیف ارتقاء و بهبود بهره‌وری، تثبیت و افزایش سهم صادراتی و بازاریابی‌های داخلی و خارجی فرش دستباف و حمایت‌های موضوع بند (د) ماده (۴۶) قانون برنامه ششم توسعه» ذیل وزارت صنعت، معدن و تجارت
- ادغام شورای قیمت‌گذاری و سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی کشاورزی ذیل سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان
- بررسی بودجه سال ۱۴۰۱ با محوریت و تمرکز بر برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی
- بررسی مجدد و ساماندهی دستگاه‌های اصلی و تابعه و تلاش برای شفاف کردن فعالیت‌های عمده دستگاه‌ها در قالب برنامه‌های پیشنهادی با قابلیت ارائه عملکرد

۱-۱۰- مهم‌ترین ویژگی‌های بودجه بخش در سال آتی

- افزایش ۵۳ درصدی اعتبارات هزینه‌ای و ۱۷۷ درصدی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت
- افزایش ۲۲ درصدی اعتبارات هزینه‌ای و افزایش ۲۵۸ درصدی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سازمان ملی استاندارد
- افزایش ۳۰۰ درصدی درآمد حقوق دولتی معادن
- افزایش ۱۱ برابری ردیف مصارف بخش معدن در راستای اجرای ماده ۴۳ قانون برنامه ششم و تحقق اهداف موضوع خاص معدن و صنایع معدنی

- تأمین منابع لازم برای طرح‌های زمین‌شناسی
- توجه به تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های غیردولتی از طریق کمک‌های فنی و اعتباری
- پیش‌بینی افزایش سرمایه صندوق‌های حمایتی بخش صنعت و معدن
- تأمین اعتبار طرح‌های زیست‌محیطی (تصفیه فاضلاب شهرک‌های صنعتی) و افزایش حدود ۷۶ درصدی اعتبار مربوطه
- تأمین منابع برای مشارکت سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران با بخش خصوصی در مناطق محروم
- افزایش ۴۴۰ درصدی تأمین منابع برای کمک به نوسازی و تکمیل زنجیره ارزش در راستای جلوگیری از خام فروشی موضوع ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور

۱-۱۱- سیاست‌های اتخاذ شده و آثار و پیامدهای اجرایی آن

لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن بر اساس سیاست‌های این دو حوزه در برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور و نیز بر اساس رویکردهای ابلاغی لایحه بودجه تدوین گردیده است. انتظار می‌رود تداوم برنامه‌های اجرایی بخش و اجرای بودجه سال ۱۴۰۱ بتواند زمینه لازم را برای رشد ارزش افزوده بخش فراهم نماید.

۱-۱۲- مهم‌ترین اقدامات و عملیات اولویت‌دار در فعالیتهای بخش

برخی از اقدامات اولویت‌دار بخش به شرح ذیل است:

- اجرای پروژه‌های اقتصاد مقاومتی بخش صنعت و معدن: در سال ۱۴۰۰، سه پروژه اقتصاد مقاومتی وزارت صنعت، معدن و تجارت (تقویت خوشه‌های صنعتی و شبکه‌سازی و به هم‌رسانی کسب و کارها با تأکید بر واحدهای صنفی و بنگاه‌های تولیدی خرد، کوچک و متوسط؛ تکمیل زنجیره ارزش فلزات اساسی (فولاد، مس و آلومینیوم)؛ طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس) و یک پروژه اقتصاد مقاومتی وزارت نفت (راه‌اندازی طرح‌های پتروشیمی پتروکیمیای ابن‌سینا، مسجد سلیمان، سبلان، اکسیر حلال عسلویه، پالایش پارسین سپهر، آرتا انرژی، دی پلیمر آریا (فاز ۱)، پلیمر پادجم، گچساران، پتروشیمی هنگام (فاز ۱)، پارس گلایکول، NGL۳۲۰۰، آرین متانول، پلیمر ایمن سپاهان، آپادانا خلیج فارس و NGL۳۱۰۰) مربوط به بخش صنعت و معدن کشور بوده است.
- تکمیل زنجیره ارزش فلزات اساسی: به دلیل اهمیت تکمیل زنجیره ارزش فلزات اساسی، این موضوع از سال ۱۳۹۶ جزء پروژه‌های اقتصاد مقاومتی وزارت صنعت، معدن و تجارت بوده است. در این پروژه بر اساس سند چشم‌انداز، دستیابی به ظرفیت اسمی تولید ۵۵ میلیون تن شمش فولاد و ظرفیت اسمی ۱۱۰ هزار تن کاند مس در دستور کار قرار گرفته است. تا پایان سال ۱۳۹۹ بر اساس آخرین اطلاعات

مندرج در سامانه اقتصاد مقاومتی افزایش کاتد مس به میزان ۴۶۶ هزار تن و شمش فولاد به میزان ۴۰ میلیون تن اجرایی شده است.

– اجرای برنامه تولید و اشتغال وزارت صنعت، معدن و تجارت: این برنامه بر اساس تفاهم‌نامه و موافقت‌نامه مبادله شده (در قالب چهار برنامه: برنامه تکمیل طرح‌های نیمه تمام صنعتی و معدنی، برنامه توسعه واحدهای موجود (بازسازی و نوسازی)، تأمین سرمایه در گردش برای واحدهای فعال صنعتی و معدنی موجود، کمک‌های فنی و اعتباری در راستای توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی مرتبط با برنامه‌های فوق) اجرا می‌شود و بر اساس قانون بودجه سال ۱۴۰۰ اجرای آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی سپرده شده است.

– مشارکت در تسهیل و رفع موانع تولید واحدهای صنعتی، معدنی از طریق ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و کمیته تخصصی آن و تعیین تکلیف واحدهای مشکل‌دار

– اجرای قانون اصلاح قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخلی: در خصوص اجرای این قانون موارد ذیل قابل ذکر است:

دبیرخانه هیئت نظارت بر «قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸» در وزارت صنعت، معدن و تجارت مستقر است و طبق بندهای مختلف این قانون وظیفه گزارش‌دهی به مراجع نظارتی و همچنین پیگیری اجرای قانون به عهده وزارت صمت می‌باشد.

دیگر وظایفی که به استناد قانون به عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است عبارتند از:

– اعلام فهرست سالانه محصولات داخلی و کالاهای ایرانی

– پیگیری و نظارت لازم نسبت به نصب برچسب نشان‌دهنده درصد عمق ساخت داخل در کالاهای صنعتی و یا بسته‌بندی شده، توسط تولیدکنندگان (تبصره (۲) ماده ۱۶)

– تعیین مصادیق کالای ایرانی توسط کارگروه با مسئولیت وزارت صمت (تبصره (۱) ماده ۱۶)

– مدیریت واردات از طریق موانع تعرفه‌ای و فنی بر اساس ماده (۲۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

– اعمال ممنوعیت ثبت سفارش کالاهای مصرفی و مصرفی بادوام خارجی دارای مشابه ایرانی تا پایان مدت قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برای

– جلوگیری از ثبت سفارش کالا و خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی که احکام این قانون را رعایت نکرده‌اند

- «تهیه آیین‌نامه اجرایی ساز و کار کشف قیمت در صورت وجود شرایط انحصاری در ساخت برخی محصولات داخلی مورد استفاده در طرح (پروژه)»
 - «مجوز تأمین کالاها یا خدمات خارجی که مشابه محصول داخلی دارند، با امضای بالاترین مقام دستگاه مرکزی و ارائه مستندات لازم»
 - مجوز کاهش زمان پیش‌آگهی و بارگذاری سه ماه قبل در سامانه برای خرید خارجی اقلام طرح‌ها (پروژه‌ها) اعم از اینکه خرید از بازار داخلی یا خارجی صورت پذیرد
 - «تهیه آیین‌نامه اجرایی نحوه رتبه‌بندی و تعیین فهرست مراجع ذی‌صلاح قانونی غیردولتی برای رتبه‌بندی در هر حوزه تخصصی اعم از طرح‌های دولتی و غیردولتی با همکاری دستگاه‌های مشمول، اتاق‌ها و تشکل‌های کارگری، کارفرمایی، سازمان‌های نظام مهندسی کشور و کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران»
 - تهیه آیین‌نامه اجرایی روش احراز عمق ساخت داخل و تحقق آن
 - درج عمق ساخت داخل محصولات داخلی و نصب برچسب نشان‌دهنده درصد عمق ساخت داخل بر روی محصولات
 - «ایجاد سامانه متمرکز جهت درج توانمندی‌های محصولات داخلی شامل- ظرفیت و اسامی تولیدکنندگان- پیمانکاران طراحی و ساخت- رتبه‌بندی- فناوری داخلی»
- آیین‌نامه‌های اجرایی و دستورالعمل‌هایی که به عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت بوده تصویب و ابلاغ شده است و موارد مستمر در دست انجام است. از موارد مغفول مانده این قانون تدوین و ابلاغ دستورالعمل «تأمین مالی مقید» است که به عهده بانک مرکزی بوده و فراهم کردن «زمینه‌های قانونی لازم برای تأسیس و شکل‌گیری فعالیت مؤسسات تضمین غیردولتی ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون» به عهده وزارت اقتصاد و دارایی است. این قانون در سال‌های اولیه استقرار بوده و از معدود قانون‌هایی است که جرائم مربوط به تخلف از آن، در خود قانون به همراه دادگاه ویژه پیش‌بینی شده است. بنابراین ضرورت دارد آموزش‌های لازم جهت درک مفاد آن و حمایت‌های تشویقی به منظور ترویج تعهد به موارد مد نظر قانون مخصوصاً ارجاع کار به شرکت ایرانی صورت پذیرد.

۲- بررسی طرح‌ها و پروژه‌های ذیل فصول در هر بخش

در این بخش، طرح‌های ذیل فصل صنعت و معدن به تفکیک برنامه مورد بررسی قرار می‌گیرد. این طرح‌ها مشتمل بر ۲۹ طرح ذیل ۴ برنامه درج شده‌اند. اعتبارات این طرح‌ها در لایحه بودجه ۱۴۰۱، رشد ۲۱ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۰ دارد.

۲-۱- تعداد طرح‌ها و پروژه‌ها بر حسب برنامه در دستگاه‌های اجرایی بخش

طرح‌ها و پروژه‌های فصل صنعت و معدن مشتمل بر طرح‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران، سازمان ملی استاندارد، شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران- مادر تخصصی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران- مادر تخصصی، وزارت جهاد کشاورزی، شرکت مادر تخصصی ملی صنایع پتروشیمی و شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران است.

جدول ۱۲: اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن به تفکیک دستگاه و برنامه در سال ۱۴۰۱

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	کد دستگاه	عنوان دستگاه	مصوب ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱
۱۳۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل صنعت و معدن			۳،۹۴۲،۵۴۹	۴،۷۷۰،۵۸۰
۱۳۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه اکتشاف منابع معدنی و مطالعات زمین‌شناسی			۵۴۷،۰۰۰	۵۷۲،۰۴۰
۱۳۰۴۰۰۱۰۰۱	۱ برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی	۱۴۶۵۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۶۷،۰۰۰	۶۳،۵۶۰
۱۳۰۴۰۳۳۰۰۱	۲ تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی مخاطرات زمین‌ساختی و لرزه‌خیزی	۱۴۶۵۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۵۰،۰۰۰	۵۴،۴۸۰
۱۳۰۴۰۳۳۰۰۲	۳ زمین‌شناسی عمومی ایران (تهیه اطلاعات پایه)	۱۴۶۵۰۰	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۴۳۰،۰۰۰	۴۵۴،۰۰۰
۱۳۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تدوین و ترویج استاندارد و ارتقاء کیفیت			۷۲،۰۰۰	۶۸،۰۹۰
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۲	۴ احداث و تکمیل ساختمان‌های سازمان ملی استاندارد در استان‌ها	۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۱۲،۰۰۰	۱۰،۸۹۰
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۳	۵ تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات- سازمان ملی استاندارد و دستگاه‌های تابعه	۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۶۰،۰۰۰	۵۷،۲۰۰
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی			۳،۲۸۵،۵۴۹	۴،۰۹۳،۲۳۰
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۷	۶ تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۲۱،۰۰۰	۱۴۴،۳۵۰
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۹	۷ اعطای کمک‌های فنی و اعتباری به صنایع	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۶۳۴،۵۴۹	۷۲۶،۴۰۰

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	کد دستگاه	عنوان دستگاه	مصوب ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱
۸	اعطای کمک‌های فنی و اعتباری به طرح‌های صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی	۱۵۱۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی	۳۰۰،۰۰۰	۴۵۴،۰۰۰
۹	اعطای کمک‌های فنی و اعتباری به طرح‌های معدنی غیردولتی	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۷۰،۰۰۰	۱۵۴،۳۶۰
۱۰	ایجاد ۷ شهرک فناوری صنعتی	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۱۳،۰۰۰	۱۱،۸۰۰
۱۱	ایجاد زیربناهای لازم در معادن بزرگ و مناطق معدنی	۲۳۱۵۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۱۵۷،۰۰۰	۱۴۵،۲۸۰
۱۲	ایجاد مراکز خدمات فناوری و کسب‌وکار	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۲۵،۰۰۰	۶۸،۱۰۰
۱۳	ایجاد مناطق ویژه استقرار صنایع انرژی‌بر در سواحل جنوبی کشور	۲۳۱۵۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۴۵،۰۰۰	۴۰،۸۶۰
۱۴	ایجاد مناطق ویژه استقرار صنایع مبتنی بر فناوری‌های برتر در جوار قطب‌های علمی-صنعتی کشور	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۲۰،۰۰۰	۱۸،۱۶۰
۱۵	طرح مطالعات کاربردی صنعتی و معدنی	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۰،۰۰۰	۹،۰۸۰
۱۶	کمک به ارتقاء نوآوری و توسعه صنایع نوین	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۲۰،۰۰۰	۱۱۸،۰۴۰
۱۷	کمک به احداث خط لوله انتقال گاز اتیلن به شهرهای مهاباد، سنندج، میاندوآب، تبریز، گچساران، کرمانشاه، دهدشت، خرم‌آباد، اندیمشک، چهارمحال و بختیاری، همدان و ممسنی	۲۳۲۰۰۰	شرکت مادر تخصصی ملی صنایع پتروشیمی	۱۴۰،۰۰۰	۱۲۷،۱۲۰
۱۸	کمک به احداث خط لوله انتقال گاز اتیلن مرکزی	۲۳۲۰۰۰	شرکت مادر تخصصی ملی صنایع پتروشیمی	۵،۰۰۰	۴،۵۴۰
۱۹	کمک به ایجاد و توسعه خوشه‌های صنعتی	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۹۰،۰۰۰	۸۱،۷۲۰

تحلیل وضعیت بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کل کشور

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	کد دستگاه	عنوان دستگاه	مصوب ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۱
۲۰	کمک به تکمیل و ایجاد تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهرک‌های صنعتی	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۷۵۰,۰۰۰	۱,۳۱۶,۶۰۰
۲۱	کمک به نوسازی و تجدید ساختار صنایع	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۶۰,۰۰۰	۵۴,۴۸۰
۲۲	کمک‌های فنی و اعتباری به صنایع دریایی	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۲۰,۰۰۰	۲۲,۷۰۰
۲۳	کمک‌های فنی و اعتباری به صنایع لبنی	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۵۵,۰۰۰	۵۴,۴۸۰
۲۴	کمک‌های فنی و اعتباری برای ایجاد و توسعه مجتمع‌های تولیدی صادرات گرا در سواحل جاسک- گواتر	۲۳۴۵۰۰	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	۳۵۰,۰۰۰	۳۶۳,۲۰۰
۲۵	کمک‌های فنی و اعتباری به صنایع کوچک و متوسط	۲۵۷۰۰۰	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۱۶۰,۰۰۰	۱۵۴,۳۶۰
۲۶	کمک به تأمین زیربنای واحد تولید آلومینا از نفلین سینیت سراب	۲۳۱۵۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۲۰,۰۰۰	۴,۵۴۰
۲۷	کمک‌های فنی و اعتباری بهسازی نانوایی‌ها	۲۹۴۲۱۰	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۲۰,۰۰۰	۱۹,۰۶۰
برنامه نظارت بر اجرای استاندارد				۳۸,۰۰۰	۳۷,۲۲۰
۲۸	کمک به توسعه و تجهیز آزمایشگاه‌های همکار (وجوه اداره شده)	۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۲۳,۰۰۰	۲۲,۷۰۰
۲۹	توسعه و تکمیل و تعمیر ساختمان‌های اداری و آزمایشگاه‌های مرجع	۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۱۵,۰۰۰	۱۴,۵۲۰

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۱ (مبالغ به میلیون ریال)

منابع

سازمان برنامه و بودجه کشور، قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۴۰۰.
سازمان برنامه و بودجه کشور، گزارش عملکرد برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور در سال ۱۳۹۹، سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۴۰۰.

مرکز آمار ایران، نتایج آمارگیری نیروی کار سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹، مرکز آمار ایران <https://www.amar.org.ir>

مرکز آمار ایران، جداول حساب‌های ملی فصلی ایران، مرکز آمار ایران <https://www.amar.org.ir>
وزارت صنعت، معدن و تجارت، معدن و تجارت به روایت آمار و اطلاعات (گزارش عملکرد سال‌های ۱۳۹۶-۱۳۹۹)، دفتر

آمار و فرآوری داده‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت <https://mimt.gov.ir>
وزارت صنعت، معدن و تجارت، معدن و تجارت به روایت آمار و اطلاعات (گزارش عملکرد شش ماهه اول ۱۴۰۰)، دفتر

آمار و فرآوری داده‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت <https://mimt.gov.ir>